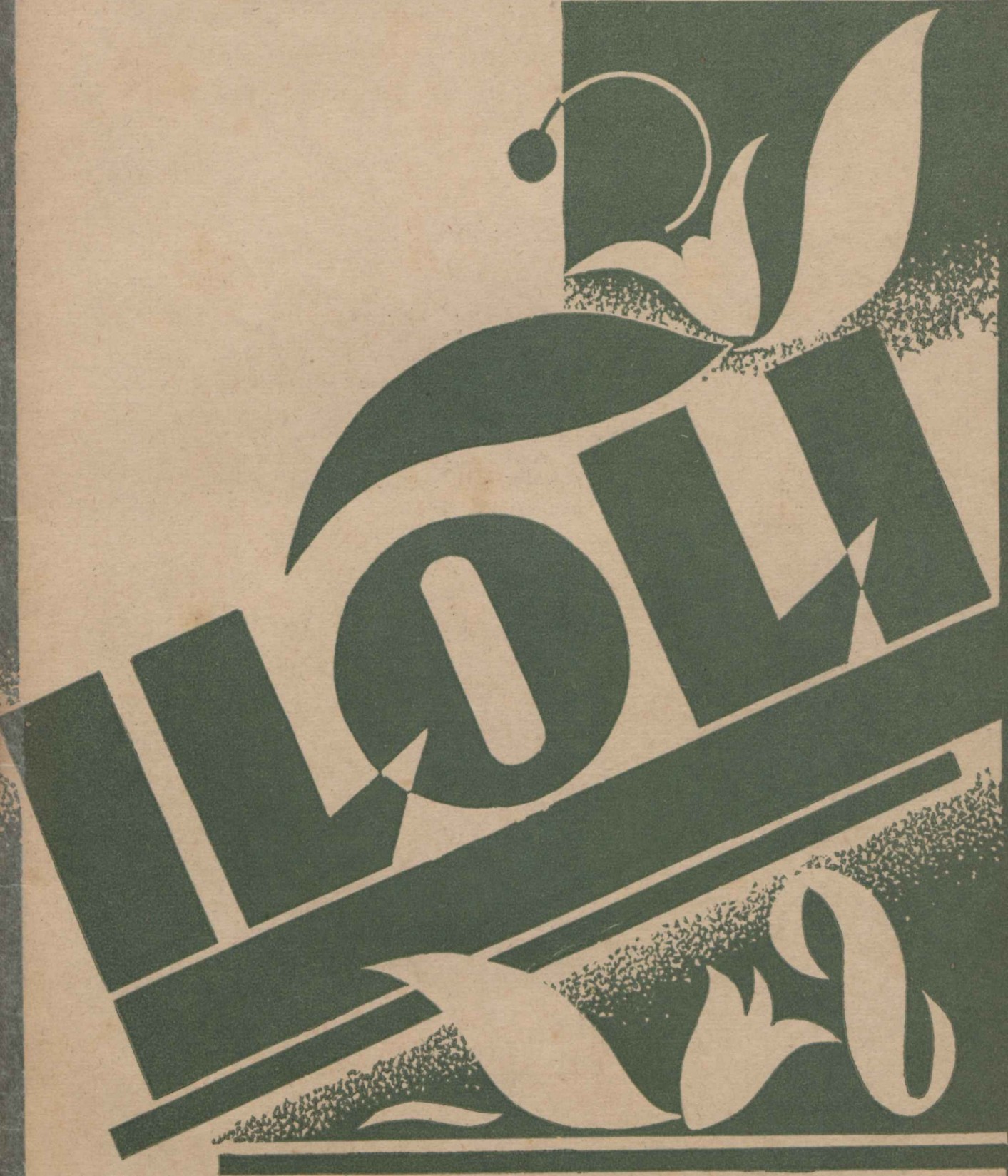

БТКГ.КАК.

Sisu:

J. Virks — Mõni sõna lahkujailt / Virve Kurg —
Lahkudes / Alma Miller — Matkama! / E-pp —
Kadakate ja tuulikute saarele / Kui mõtted
rändavad . . . / Alma Aaser — Imelikku rada
pikka / L. Moss — Kehaline tervishoid nooruri
tahtekasvatuse seisukohalt / Tartu Kommertsgüm-
naasiumi abituriendid / Gaidide mäng / TTK-i
XI lend / Ringide töö

Kaas: V. Toots.

J. Grünberg.

Suvi (õli)

I L O L I

TARTU KOMMERTSGÜMNAASIUMI, LINNA KESKKOOLI JA
KAUBANDUSKOOLI ÕPILASKONNA AJAKIRI

VII aastakäik

Mai 1936

Nr. 4/5 (33/34)

Mõni sõna lahkujailt.

Saabunud on kevad. Meeli haarab helgemalt paistev päikene, värskust hoovab õhk, kuid hinge poeb süiski nukrus, sest ikka lähemale ja lähemale jõuab päev, mil pead jätma kooli ja mitte enam ajutiseks, et pärast suvepuhkust uuesti tööle asuda samus ruumes samade kaaslastega, vaid alatiseks.

Elavnevad mälestused. Meenub päev, mil algasime pisikeste poisikeste ja tüdrukukestena, kes võõristavalt üksteist tunnistasid, siis esimeseks sõpruseks arglikult teineteisele käe ulatasid, et paare moodustada, mille järgi meid a ja b klassiks jaotati. Missugused mõtted olid meil siis! Kui suured herrad ja preilid näisid olevat abiturientid ja kui tore oli mõelda, et kunagi ise võid olla niisugune tore härra või preili, kelle rinda ehib lõpumärk. Olla kord lõpetaja — sellega oleks saavutatud kõik, oleks rahuldatud ülim soov. Mõtted poleks julgenudki nagu kaugemale rännata, niivõrd suurena tundus seegi soov. Aga mis mõtteid mõtled sa nüüd, mil mõne päeva pärast pead lahkuma. Kas on su mõtted veel nii selged, sirgjoonelised? Ei. Rännates mõtteis pörkad peagi elukaridele ja pooluimaselt edasi tormates näed, et polegi muud kui karid. Meelsasti tahaks olla veel koolipoiss, -tüdruk, kellele tundmatud elukarid. Häälmeel elaks läbi veel kord mälestused, millest elavatena meelde jäänud vaid ilusad ja helged. Veelgi kurvemaks muu-

tud, kui mõtled, et möödunud on ka ilusamad noorusaastad täis suuri ideid ja kõrgeid aateid. Kuid vapralt võideldes on kõik raskused ületatavad, seepärast, kui teid elu enam ei hellita, vaid halastamatult oma keerisesse kisub, haarake kätte koolis teritatud vaimurelvad, isetegevuses karastatud aatemõõgad ja võideldge mehiselt. Olge julged optimistid, kes ei karda ei kehalist ega vaimset tööd. Teadke, et tööd tehes annate elule sisu, saavutate omad ideaalid ja loote unistatud tulevikuühiskonna, kes on suuteline edasi viima omapärast kultuuri kandvat Eestit.

Viie aasta pärast II Np. kl. 18 kokkultules näeme, missuguse võitlusrinde on keegi valinud ja kuivõrd vapralt on ta võidelnud. Siis võib-olla ka märkame, kui suur tähtsus oli koolis omandatud teadmised ja isetegevuslikul töö. Seepärast teie, siijääjad, asuge üha tarmukamalt tööle huvitavatele isetegevusväljule! Kandke edasi meie õpilaskonnale omast töömeeleolu! Püstitage uusi ideid ja leidke uusi tegutsemismooduseid, et järgneva, isetegevusliku töö juubeliaasta (20.) töötulemused veelgi suuremad oleksid elmisist. Ka meie, lahkujad, tahame teiega ikka kontakti pidada, teid nõu ja jõuga toetada.

Lõpuks suurim tänu Teile, õpetajad, vaevarikka töö eest meie kasvatamisel ja arendamisel. Teilt saadud teadmi-

sile kui alusmüürile tahame ehitada eluhoone iluks enesele, auks koolile ja tuluks rahvale. Aasta lõppedes isetegevusliku töö tulemusi hinnates hüüan tänu ka kõigile isetegevuslastele nende hooga ja tagajärjeka töö eest.

Loodan, et meie koolides viljelemist

leidnud isetegevuslikud tööalad kaasa haaravad veelgi suuremaid hulki, kelle toetusel ja tahtel vallutate suuremadki ideaalid. Selleks kõigile jõudu ja tervist!

Joh. Virks,
õpilaskonna vanem.

TKG-i 1936. a. abiturientid (XIV lend).

I rida alt: A. Kanep, E. Träss, J. Virks, M. Simre (Vb klassijuhataja), A. Kaljot (Va klassijuhataja), H. Maas, V. Toomik, E. Pusta. II rida: E. Ratassepp, L. Moss, U. Neggo, L. Jaagund, T. Lissman, H. Ots, O. Vaibla, E. Blumfeld, B. Ratassepp, M. Tõnisson, I. Bork. III rida: N. Burenkov, H. Posti, L. Sutt, B. Hints, S. Jaagund, A. Nukk, O. Kleinart, E. Takel, L. Mirt, E. Vilde, E. Kälissaar, P. Kivastik. IV rida: E. Seiman, A. Lage, H. Martin, E. Allik, Ö. Adusson, H. Mandel, L. Laurisson, U. Sassian, J. Raudsepp, V. Metsmees, A. Luutsalu, E. Kiisk, A. Reiman, H. Tenson.

Lahkudes.

On saabunud jälle ilus päiksepaisteline kevad. Ainult mõned nädalad koolis käia „eksamite tähe“ all. Kurb on, et kooliaeg möödub nii kiiresti. Ei tundu sugugi nii pikana ja igavana möödasaadetud kolm aastat Kaubanduskoolis, nagu see paistis tol esimesel päeval, mil astusime üle oma armsaks muutunud kooliläve. Tol korral tundusid ruumid väiksed ja hämarad.

Kaasõppurite nimedki näisid esialgu keerulistena. Aeg-ajalt muutus aga kogu ümbrus nagu heledamaks ja rõõmsamaks. Õppisime tundma üksteist. Veerandaasta möödudes tundisime end juba ühise perena, kellel kanda ühesugused rõõmud ja mured. Üheteukuuluvustunne on järjest kasvanud ja meie väike koolimaja on muutunud lõpmata armsaks. Siin on nii palju

valgust ja soojust meile, XI. lennule. Oleme alati rõõmsad, kui astume üles mööda kägisevat puutreppi.

Kahju neist, kes on pidanud välja langema meie hulgast kolme aasta jooksul! Meid, elurõõmsaid noori, kes peame sel kevadel vastu astuma elule, on praegu pool vähem kui esimesel õppeaastal. Kuid me, kes saime ühiselt lõpumärgid, püüdkem ikka edasi kõrgemale eesmärgile ja täiendagem omandatud teadmusi! Ühiseid märke kandes säilitagem sõprussidemeid, teades, et kolm aastat oleme pidanud palju ühist läbi elama!

Õpetajaspererele, eesotsas hr. direktoriga, ütleme vaid südamlilik tänu hoole ja vaeva eest, mis neil on olnud meid

õpetades ja kasvatades. Ei tohi ega saagi unustada meie lugupeetud ja armastatud klassijuhatajat õp. pr. L. Vihalem'i, kes on püüdnud meid igakülgsest kasvatada korda-armastavaiks ja taktilisiks inimesiks, kes on lahendanud klassis igasugused arusaamatused ja alati soovinud, et klassis valitseks üksmeel.

Järelejääjaile soovime, et nad omandaksid kõike seda, mis kool suudab pakkuda ja et neilegi muutuks kool ühes õpetajate-kasvatajatega armsaks ja koduseks, kust kahju lahkuda.

Lahkudes ärgem unustagem külastada oma haridustempli 1. mail 1940 kell 17!

Virve Kurg.

TKK-i XI lend.

I rida: S. Sirel, H. Vosmi, F. Paal, E. Meister. II rida: E. Reiman, V. Kurg, pr. õpet. L. Vihalem, D. Simson, S. Meriloo, E. Viese. III rida: L. Praks, E. Vermel, E. Ilves, V. Odintsov, O. Savisaar, A. Rattus, I. Oppar, H. Tõruke. IV rida: A. Rebane, J. Parts, L. Alnek, O. Raal, M. Küla, L. Ossip.

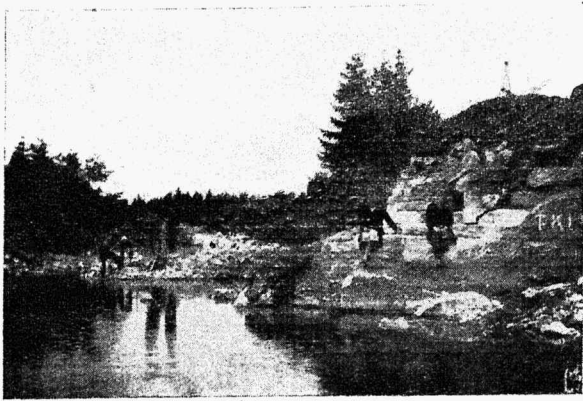
Sporditarbeid
suurimas valikus

soovitab

JULIUS KIVASTIK

Tartus, Rüütli tän. 8. Tel. 6-02.

Matkama!

Suvi läheneb ja meelitab välja vabasse loodusesse. Kahjuks on jalgsi matkamise komme meie keskkooli- ja gümnaasiuminoorsoo hulgas vähe levinud. Head tahet selleks on vist paljudel, sest kõik omavalhelised kõnelused matkadest on täis rõõmsat ärevust ja minekuiha, kuid tegelikult matkamas käivad vaid vähesed. Tõeliselt on aga kodumaal rändamine kaunis kergesti teostatav. Kui sihiks seatakse näit. mõni kahepäevane matk, võetakse leivakott kodunt kaasa, siis raha pole kas sugugi tarvis või kulub teda äärmiselt vähe. Öökorteri tuleks leida maal asuvate koolisõprade juures või ka võõrastest taludes, kus matkajaid tavaliselt väga lahkelt koheldakse.

Algajad valigu matkasihiks mõni koht lähemast ümbrusest, näit. Peipsi rannik, Põltsamaa, Võrtsjärv, Otepää jne. Kahjuks on ka täiskasvanuist mõnedki Soomes, Saksas või Itaalias käinud, kuid oma kodumaa kaunimaid kohti pole nad näinud. Taevaskoda „avastati“ alles Petseri raudtee avamisega, enne seda oli temast vaevalt keegi kuulnud, veel vähem teda näinud.

Kõige kohasem aeg matkamiseks on varsti peale koolitöö lõppu — see on meie õitsev ja laulev suvi enne heinaaega. Maal pole siis ka veel alanud kiire põllutööde hooaeg ning ei vajata hädasti noorte abi. Peale jaanipäeva kaob aga suurem osa õitsvaid lilli nurmedelt ja metsadest, linnud lõpetavad oma laulu ja sellest oleks loodussõpradel tõsiselt kahju.

Loodusteadlasena soovitaksin veel matkajale kaasa — kellele taimemapi, kellele liblikavõrgu, kellele putukapardi. Meie õppekavad nõuavad igalt keskkooliõpilaselt 100 kuivatatud taime, peale selle veel teatud arvu putukaid ja teokarpe. Neid koguda on kindlasti kergem koos lustlikkude matkakaaslastega kui üksinda.

Tähtis moment rännakuil on veel tõeline loodusesse süvenemine. Seal ei tohi liikuda pimedalt, midagi tähelepanemata ja kuulmata. Sellepärast õppigem matkadel mõistma looduse keelt!

Meie esivanemad jutustasid, et on olnud aeg, kus puud rääkinud ja kivid kõnelnud. Nad uskusid, et metsa mühinas ja puude kohinas avaldub jumal ja kummardasid vaime vaikseis tammikuis ja pühades hiites. Selline oli nende usk ja säärase ise-

loomuga nende seletused looduse eluvalduste üle.

Meie ei usu enam muistendeid, ei kuule enam vaimude juttu ega haldjate hoiatusi looduses. Meie otsime iga eluavaldust põhjusi, leiame ja seletame neid, nagu see on inimesele, kes tunneb teaduste võitu ja tehnika edu.

Aga kas siiski ei kõnele meilegi kivid ja kas ei teata loodus meilegi neist asjust, mis on aset leidnud aastatuhandete eest? Nii jutustavad kivindid Põhja-Eesti rannikul neist aegadest, millest ei ole meil mingisugust muud teadet, ja trilobiidid või oboluskarbid liivakivis või rüükalade kivistunud luud Aruküla koobastes — need kõik täiendavad meie teadmisi maatera ja eluslooduse arenemiskäigust.

Samuti sünnib ka praegu meid ümbritsevas looduses. Meie mõistame maru ajal printsiipi, meie nagu kuuleme puude kohinas kiitlemist tema tugikoe sitkusest ja niine venivusest. Meie tunneme kaasa, kui peoleo (vihmakass) kaebab isegi karastava kaste lõppemist. Meie tunneme rõõmu, kui metsvint kurblik-tõsise häälitsemisega teatab, et vihm on tulemas. Meie nagu kuuleme tasast meelitamist eredavärvilistes õites, mis kutsub putukaid peatuma oma kroonis, pakkudes tasuks mesimahla ja puistates neid siis üle õietolmuga. Meie mõistame, et see on taime elukisimus, tarvilik toiming, et levitada ja alal hoida oma sugu.

On veel tuhandeid nähtusi looduses, mis jutustavad ja panevad mõtlema. Nii maunavad Saadjärve voored esile kujutlusi mannerjääd 12.000 või 13.000 aastat tagasi ja Petseri kloostri püha tamm — aegu kloostri asutamisest 1470.

Nii kui iga keele õppimine nõuab kümneid aastaid, nii ka looduse keele mõistmiseks kulub aega. Silmi on vaja teritada selleks, et näha, mis tarvis.

Matkade tähtsus noorsoo füüsilise ja vaimse arenemise kohta on iseenesest selge ja kõigile mõistetav. Mainida oleks vaid veel, et nii matka eelrõõmud kui ka järelrõõmud võimaldavad palju väärtuslikke elamusi ja naudinguid. Muljed ja mälestused matkapäevadest ei unune ja rännakuil omandatud teadmistest kujunevad tavalliselt püsivaimad vaimuväärtused.

Kasvagu sellepärast kõikide „loll“ lugejate huvi kodumaa matkamise vastu ja sooritagu igaüks meist eeloleval suvel vähemalt üks mõnepäevaline rännak vabasse loodusesse.

Alma Miller.

Kadakate ja tuulikute saarele!

Mälestusi XIII lennu abiturientide ekskursioonist Saaremaale suvel 1935. a.

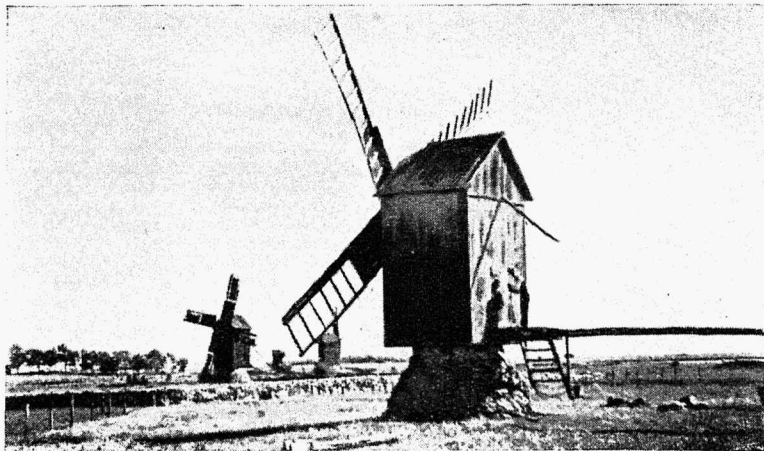
(Järg)

Teisel päeval tutvume linnaga. Külastame mudaravilat. Mudaga ravimist tuntakse Kuressaares juba ligi sada aastat. Tervise muda saadakse linnast eemal asuvast Suurest lahest. Muda, nn. lamm, on vastiku lõhnaga ja sisaldab peaaegu muu rohkesti väävl- ja klooriühendeid. Haigele tehakse mudavanne mitmesuguse mudasisaldavusega selle järgi, kuidas nõuab haigus. Vannitube on ravilas mõnikümme ühes poole suurema vannide arvuga.

Ravila ruumes levib vänge muda lõhn, harjumatul pole sääl kuigi mugav kaua viibida.

Järgmisena vaatame ajaloolist piiskopilossi, mis asub vana kindluse müüride vahel, peidetud rohelisse. Loss on rajatud a. 1218, kuna kindlus on ehitatud hiljem. Loss kujutab enesest kinnist nelinurka, keskel on lossiõu. Sisemised ehitised on säilinud gooti stiilis võlvitud laed, sambad ja kaminad. Kenamad ruumid on maapäevasaal ja kabel. Ühes tornis olnud vangide asukoht, millest alla sügavusse ulatub nn. lõukoerte auk, kuhu visati surmamõistetud. Alumisel korral näeme piinakambrit ja tuleriida aset. Jubedustundega vaatleme kolde seinu ja meenu-tame ajaloosündmusi ning eestlaste elu aastasadu tagasi. Lossi ühes osas asub muuseum. Siin leidub umbes 700 muinaseset saartelt ja saarte vanust haudadest. Leiud on pärit enamasti kivi- ja pronksajast. Samas asub ka relvade muuseum, kus suurem osa sõjariistust on pärit hilisemast ajastust.

Teisist ehitistest, millele osutame tähelepanu, on vana ajalooline raekoda. Ukse kohal ilutseb ladinakeelne kiri, töötus täita oma kohust inimsuse kasuks ja ühiskonna hääks" ja kannab aasta-arvu 1670.

Muhu tuulikud.

Samas tänavas näeme Püha Laurentsiuse kirikut, mille kogudus põlvneb 17. sajandist. Tol ajal karistas kirik ise seadusest ja usust üleastujaid, ning selleks karistuspäigaks osutus nimetatud kirik. Kiriku endine asukoht olnud praeguses linnapargis.

Kiriku kõrval asub tagasihoidlikuna Kuressaare postkontor.

Päälle lõunat sõidame Abrukale. Uhineme seks puhuks rühma koolinoortega. Sinnaõidul viibime kajutis ühes meie liitlaste juhiga, nende keeles „Saaremaa täiskuuga“, kes teab tõendada, et „Saaremaal ei kasva muud kui käharpäised tüdrukud . . .“

Abruka rand on väga madal. Saarel meie vaatlusobjektideks osutuvad hirved ja kitsed. Nähes meid nad põgenevad võsastikku. Pikapäale tuleb üks julgemaist kerge nõtkuva kõnnakuga lähemale, vaadates poolhirmunult, pooluudistavalt suurt rahvahulka. Samas aga pöördub ta ringi oma sihvakail jalul ja „hajub uduna“ võssa. Soine saar on kaetud aina sarapuudega ja kubiseb harukordselt suurtest tigudest. Teisal jälle katavad maad paks roheline sammalvaip ja lopsakad sõnajalad. Kõrgemale on rajatud mõned üksikud talud, mis on ümbritsetud tihedaist pähklipuu-saludest.

Tagasisõit kujuneb elavamaks. Enn tuleb ka meie juurde alla. Isand Upsala on leidnud mugava paiga ülal lael. Ajal, mil ta riputab jalad üle paadi kajuti katkise akna kohale, sokutab Enn igasugust varandust ta kinga, mille väljaõngitsemiseks kulub tükk aega. Heiti arvab hääks kõiega püstiseisjail

Vilsandis tormi käes.

jalgu ühte köita, et siis hiljem naerda, kui ohvrid kammitsas rabelevad.

Jõudnud tagasi korterisse, teatab Upsala, et ta jätab meid momendiks üksi. Pole viga! Asume kohe Ennu ümber riietama. Talle antakse selga Hirve mantel ning Jo seelik. Viimane tuleb kinnitada peaaegu põlvede kohta, et annaks välja paraja pikkuse. Pähe seob ta Lulu punasetäpiliselt räti, nii et häbematu juuksekaar selle alt ulatub silmini. Tormame üle hoovi, et näha, kuidas Enn pööraselt koomilise naisena ruttab hoovist väljuvale tuletõrjajale kõrvale. Tahame minna tänavale nii, ees Enn tuletõrjajaga ja järel vallatud noored. Ei tea, milliseks oleks kujunenud vaatepilt, kui poleks see protsessioon pörkunud kokku Isand Upsalaga. Meid tõrjutakse ruumi, kus Enn jätkab oma koomikat, luud õlal. Siinkohal ei saa Isand Upsalagi tahestahtmata tõsiseks jääda. Kui oleme endid tühjaks naernud, valmistume puhkusele. Jääme hästi vaikseks ja teeskleme uinumist. Kui pole enam midagi kahtlast kuulda teisel pool seina, ronime ettevaatlikult aknast välja puuriidale ja säält üle hoovi tänavale. Siirdume parki, kus öine jahe õhk meile vastu hooab. Hulgume rannal. Silmame kuski katkist kiiku ja püüame talle elu sisse saada. See õnnestubki, kui koondume kõik ühele otsale. Jändame sellega, kuni hakkab idataevas helendama. Nüüd juba ringlevad pääs mõtted, kas läheb õnneks või jääme vahele. Kuni oleme neutraalses keskses, pole karta midagi. Üles ronides

puuriidale pole tunne enam kuigi hää, sest sukadki jalas ragisevad kahtlaselt. Kui juba jõuame üksteise järele aknalauale, algab surumine. Kolina ja kobina saatel kukume tuppä. Kõik on aga korras.

Järjest kaugemale jääb Kuressaare. Astume erksatena piki maanteed — kaheksakümmend viis kilomeetrit ootab mahamatkamist.

Päike saadab meid rännakul kogu päev. Ta on kõrvetav, hoolimatu. Puhkame vahetevahel kuski varjulises paigas. Esimene päev on väga huvitav, väsimust ei tunne. Ühes peatuskohas satume vestlusse Saaremaa naisega, kes veab „tuhlimaale“ sõnnikut. Päämiselt kasvatatakse siin kartuleid. Naine on töökas inimene ega taha hästi leppida sellega, et rändame ringi ajal, millal teistel on kibe tööaeg.

Lõunase puhkuse teeme Kaali algkooli juures. Samas asetseb ka kõrgete kiviste kallaste vahel väike Kaali järv.

Enne uinumist räägitakse jubedaid lugusid. Ene on kokku puutunud kohalike elanikega ja jutustab meile legendi mõõtmatu põhjaga Kaali järvest. Aastaid tagasi asunud selle järve kohal mäe otsas loss, mille omanikuks oli kuri ja kardetav mõisnik. Abiellunud oma õega. Vaevalt saanud pulmalised lahkuda lossist, kui kostnud kõrvulukustav kärgatus ja mürin, mille tagajärjel loss vajunud maa alla. Lossi asemel haigutanud aga sügav kuristik, milles kihisenud veekeerised. Keeriste keskel välkunud mehe ja naise käsi. Kui vee-pind jäänud vaikseks, olnud käed kadunud.

Keegi teab jutustada, et Kaali järv on tekkinud meteoori langemise teel. Arvatakse ka, et järv on vulkaaniline sünnitis, tekkinud alumiste kihtide langemise tagajärjel. Mis puutub sügavusse, siis olevat see 3—4 m.

Päele puhkust asume jälle värskeina teele. Kitsas liivane tee, kivitradega ja kibuvitsapõõsastega kahel pool, viib välja külast. Jõudnud teelahkmel seisva tuuliku juurde, märkame, et Sass ja Hirve on kadunud. Saame teada, et olevat läinud tagasi otsima midagi. Me ei jää neid ootama.

Oleme mures ärakadunud laste pärast ega saa uinuda. Tunniajalise ootamise järele kuuleme neid teatavat, et nad õnnelikult tagasi jõudnud.

Sel ööl peab Isand Upsala meie üle kõva kontrolli. Öö jooksul mitu korda käib ta tütarlapsi loendamas. „Te lugesite küll, et kõik pääd olid alles, kuid sellele te ei tulnudki, et pääde asemel olid heinatopid, ise aga olime luurel,“ püüame eksitada Isand Upsalat. Ei, ta olevat kepiga kõik järele proovinud!

Teine matkapäev on vihmane. Läbime Valjala kihelkonda. Siin laiuvad avarad kadakanõmmed, karjamaad ja segametsad. Jõuame Valjala kiriku juurde. Kiriku õuel asub vabadussõjas langenud saarlaste paekivist mälestussammas. Karjamaadest läbi minnes jõuame kuulsa maalinna juurde. Tee sinna on künklik ja kruusane. Maalinna ümbrus on soine, kuid maalinn ise on rajatud kõrgemale künkale. Vall koosneb mullast ja paekiviprügist. Valjala maalinn on olnud omal ajal üks kindlaid Saaremaal. Kõnnime paar ringi vallil ja lahkume, et jätkata teekonda.

Ikka tihedamini hakkab tibama vihma ja me oleme sunnitud otsima päävarju. Peatumegi koolimajas. Ähvardab jällegi sõjaks minna kartulite-küsimuses, kuid vaevalt keegi tahab ette võtta koorimist. Uinaku vältel, mida teeme enne lõunat, on juhtunud ime — päike helgib jälle häätujuliselt. Meie sihtkohaks on Tumala algkool. Läbime Põide kihelkonna, mille metsarikkamas osas asub Põide kirik. Pimeneb, õhtu on vilu ja tuuline, kui peatume kiriku ees. Väliselt ei paku kirik kuigi meeldivat pilti, kui mitte juurde arvata kõrgete puudega kaunistatud kirikuesist. Sisemuselt on ta siiski nägus gooti-stiilsete võlvidega ja rohkete puust nikerdatud kujudega. Altariruumis leidub Tumala ja Roobaka mõisade omaniku hauakivi.

On juba laskunud õhtu metsade üle, kui jõuame Tumalasse. Väsinuid on seekord õige palju. Enne uinakut Lulu võtab ette korraliku jalamasseerimise. Aga hommikul ei anta armu — varakult asume teele. Alustame reisi kergendatult, sest teame, et ees on matka lõpposa. Selle tahame veeta lõbusalt.

Luuletaja V. Ridala külalistena. Vasakult 5. — V. Ridala.

Palava päikese all ületame tammittee Muhusse. Tamm on 3 km pikk ja ehitatud a. 1894/95. Kahel pool tammi on väin madal ja täitub aegapidi ikka enam liivaga. Kahel pool saarte lähedal on juba täiesti madal rand ja kaetud kõrge pillirooga.

Higistena peatume Muhu koolimaja õuel, kus jagatakse meile joogivett vaid tilkhaaval. Kes siis saab pool kruusi vett, joob ahnelt janu kustutuseks.

Päike on end tublisti tunda andnud, nahk otse hõõgub palavikust. Aga see on tore, sest mõne päeva pärast oleme pruunid kui neegrid.

Enne Kuivastusse jõudmist külastame poeet Ridalat tema kodus.

Meie tuntud poeedi kodu asub looduslikult kaunis ümbruses. Ilupuude rohkus teeb uue kauni elamu veelgi meeldivamaks. Öhtupoolsest küljest piirab elamut nägus korrashoitud ilupuude ja puuviljaaed. Peatume avaral õuel, oodates luuletaja vastuvõttu. Veega täidetud anumad sõuavad laevad ja paadid, mis kuuluvad poeedi väikesele pojale. Nähtavasti armastab temagi merd nagu saare elanik kunagi.

Juba ilmubki oodatu sümpaatne kogu. Energilisena läheneb ta ootajale ning tervitab igaüht temale omase lahkusega. Ta kõnes ja hääldamisviisis märkame otsekohe saareelanikku. Selgub, et ta väga hindab oma kodukohta ilu ja rahulikku ümbrust. Vaimustatult kõneleb ta Saaremaast, saartest ja merest ning osutab käega loode poole.

Tõepoolest! Loojuv päike, mis põletav-punasena vaatab veel korraks hämarasse sinasse vajuva tuuliku var-

Abituriendid muhu rahvarõivais.

just, heites peegelduse nagu punase virvendava kanga üle lahesopi, tundub harukordselt ilusana. Nüüd taipame, see on Saaremaa päike, mis ainult saartel võib loojuda nii kütkestav-ilusana, viimast pilku heites üle saare üksinduse ja tasa virvendava vee, nagu oleks Saaremaa ta tõeline kodumaa. See unustamata pilt loojuvast päikesest on vastuseks küsimusele, miks luuletaja omis teis käsitleb enamasti loodust.

Siirdume poeedi elamusse. Siin võtab meid vastu sõbraliku tervitusega Ridala soomlannast-abikaasa, paludes meid teele.

Kuna luuletaja ainult lühikest aega on peatunud oma kodukohas, pole siin veel tema jaoks eriliselt sisse seatud. Ta töötuba asub teisel korral, mille aknast võib pilku heita kaugele üle jumaldatud koduümbruse.

Üheskoos külastame veidi eemal asuvat Muhu kirikut. Nimetatud kirik on üks vanimaid ja põlvneb a. 1267. Siin leidub ka gooti kirjaga varustatud hauakivi 15. sajandist. Torn on ehitatud hilisemal ajal ja pole sugugi kooskõlas ehitisega. Kirikut ümbritseb paekivist laotud madal müür.

Täname luuletajat ja ta abikaasat südamliku vastuvõtu ning saatmise eest ja lahkume, põues tänutunne luuletaja vastu.

Nüüd muudame tempot. Laulu saatel tundub matkamine palju kergemana. Isand Upsala sammub esirinnas ja vehib takti. Kaugele kajab vaikselt õhtul matkajate laul. Uudistavalt ilmub mõnigi muhulane värvavale ja vaatab nae-

ratelles mööduvat lõbusat salka. Lisame kiirust.

Läbi pimeduse kostab esimeste laul:
„Jookse järgi, muidu võid sa maha jääda meist,
meile järgi jookse sa, siis võid kartmata Kuivastusse jõuda ka,
üheskoos,
täies hoos,
meiega!“

Eespool puhkab tasane meri ja säravad Kuivaste tuled. Juba on aeg üle südaöö, kui jõuame sinna. Seljataga on too väsitav, kuid ühtlasi elamusrikas matk. Peseme endid rannas jaheda mereveega, istume veel tükk aega kivil, kuulatades mere lahkumistervitusi, sest oleme ju viimast õhtut saarel.

Värskeina siirdume järgmisel päeval Muhu külla. Sammume piki merekallast läbi karjamaade Või küla poole. Ronime üle kivitarede ja läbi traataedade, kuni pöördume põldudevahelisele teele talu suunas. Lagedat õue piiravad kahest küljest elamud, kolmandas küljes öitsevad sirelipuhmad. Madala sammaldunud katusega maja ees istub hallipääne vanake kuumas päikeselõõmas. Küsime, kust võime saada lõunat. Juhatab meid edasi küla keskele. Palume luba mõne sirelikämbla murdmiseks. Võtku meie aga julgesti, mida loodus jagab, ei tahtvat tema keelata.

Ühe suurema talu õuel peatume. Kustutame janu ja küsime lõunat. Umbusklikult vaatlevad naised meid ja raputavad naeratades pead. Polevat midagi. Pika usutlemise järele leidub nii mõndagi. Isegi maitsvast äsja ahjust võetud sepikust ei jää me ilma. Toidunõusid peame hankima naabrusest. Peame avama ja sulgema enne paar-kolm värvavat, kui jõuame avarale majaesisele. Askeldabki siin naised, lapsed ja mehed. Nad on väga jutukad ja vastutulelikud. Pärivad meilt üht-teist ja jutustavad enesestki ning eelseisvast heinatööst.

Seekord on toiduvalmistamine Hirve, Lulu, Elo ja minu ülesandeks. See on viimane lõuna saartel. Nüüd võivad vaenulised parteid jälle leppida, sest eineks valmistame seekord praetud kartuleid.

Päale lõunat jookseme üle heinamaa randa, kus sukeldume laineisse varjule kõrvetava päikese eest. Samal ajal rõivastuvad mõned külas Muhu rahvarõivaisse.

Õhtul siirdume tagasi suurele maale.

Pää kubisemas elamusist, näod peaaegu tumepruuniks põlenud — nii alustame öist sõitu Tallinna poole. Laulu saatel müriseb rong läbi Läänemaa soode ja metsade. Öö jõudes aga vaibub kõik unele, vagun jääb vaikseks, väsinud pääd on langetatud. See vältab vaid paar tundi, siis algab jälle elu. Läbime juba liivase alusega männimetsi — tunnus, et oleme lähemas Tallinnale.

Läbi unise linna siirdume korterisse. Peame tahtmatult tunnustama, et oleme liiga väsinud päälinna jaoks. Keskpäevane päike on otse lämmatav kõrgete hoonetega piiratud südalinna tänavate kohal. Asfalt on sitke kui savi ja naksub kontsa all. Vaatleme linna Tehakse ettepanek sõita Piritale siit lämmatavast kuumusest. Mõningad soovivad külastada tuttavaid ja neil lubatakse jääda linna. Veedame aega südalinnas, jälgides kaitseliidu paraadi. Silmame siin teiste hulgas ka saarlasistuttavaid.

Päälõuna veedame koolimaja juures, mille vastas asub Saaremaa malev. Kohtame siin jälle Atsi, kes veedab meie seltsis aja tema ärasõiduni.

Mugavalt sirutume hetkeks puhkama. Oo, kui tore on jälle pikutada

üle hulga aja, jätkub küllaldaselt noist mälestusist, mis kogutud Saaremaal. Uni on nii sügav ja kosutav, et ei suuda ärgata enne õhtut.

Veidi enne südaööd väljume Tallinnast. Nukraina peame tunnustama, et on ekskursiooni lõpp. Kuid ilus on ärasõidu-moment. Heledal taevafoonil linna tornide, katuste siluett, ilutulestikus särav raekoda ja „Estonia“ saadavad linna nimel tervisi lahkuvale rongile. Siin-sää! süttivad jaanituled kui lugematud küünlad.

Aegamisi rauged ehapuna ja koit pääseb võidule. Elo, Reen ja mina kolmekesi eraldi kupees magame vaevalt tunni. Veel mõni hetk ja olen kodupiirkonnas.

„Hääd tervist, Reen! Elo! ja sina Eid! Kas polnud see midagi ilusat! Kõige paremat, ja kirjutage varsti!“

Viimased käeviiped ja seisan üksinda varahommikusel vaikselt jaamaesisel. Jah, see kõik oli midagi hoopis uut, võin suurima rahuga minna koju puhkama reisiväsimust.

*

Elamused Saaremaal osutuvad ilusamaiks, mis kunagi jäänud ekskursioonist. Kui kellelgi avaneb võimalus selleks, ärgu jätku külastamata omapärast sõbralikku Saaremaad ja hurmavat Vilsandit, sest teadke, et

„ei paremat pole kuskil maal, kui suisel ajal Saaremaal...!“

(Lõpp.)

E—pp.

Kui mõtted rändavad...

Liis istus laua taga, toetudes käsi põsikile, silmad suunatud raamatusse. Sellises asendis oli ta juba pool tundi istunud ja näis kavatsevat seda toimingut mitte nii pea lõpetada. Õppis ta? Seda näis ta ema küll mõtlevat, sest mõõdukes temast ta vaid muigas rahuldatusena õndsas usus, et Liisuke õpib. Mikk, Liisu väike ninatark veli, kes juba pikemat aega oma õde oli uurinud, muutus järsku rahutuks: „Liis! Miks sa ometi lehte ei pööra?“ —

Liis ärkas nagu unest: „Ah mina või!“ ja siis alles taibates, milles asi seisis, lihas kurjustades: „Mis see sinu asi on, mida ma teen ja mida tegemata jätan; vaata parem, et ise õppima saad!“

Liisu palgeisse tõusis puna, või juba jälle oli ta unistanud, unustades õppimise hoopis. Kaugele ta küll jõuab nii?! — Kevad on käes, kooliaasta lõppemas, iga päev klassitööd — ja homme veelgi füüsikast. Tema aga istub raamatu taga ja — unistab. Jah,

nüüd kevadel on see juba sagedasti juhtunud, talvel ei tulnud talle see meeldegi. Aga nüüd, kus suvi tasahilju lähenemas, nüüd kipuvad Liisu mõtted vägiši sinna „Tuhande järve maale“ — Soome.

Jah, möödunud suvel, siis oli ta seal. Oli sõitnud üksi, päris üksi — oo, ta tuli endale väga tähtsana ette. Tema — 15-aastane tütarlaps ja üksi välismaale, no see oli juba midagi. Uhke näoga, nina püsti, oli ta sammunud Tallinna sadamast suurele valgele laevale „Suomile“. Aga vaevalt oli laev liikuma hakanud, jättes Tallinna linna enesest ikka kaugemale, kaugemale maha, lõi Liisu uhkus juba kõikuma. Ja kui vana armsa Tallinna mustav siluett vajus silmapiiri taha, siis kadusid ka Liisukese südamest uhkus, rahu ja rõõm, kuni järele jäid vaid mure, kurbus ja nukrus musta suitsupilvena, mis levis paigal, kus vana linn oli vajunud sinetava merevälja taha.

Nii purjetas Liis oma mõttelaevukesega üle lahe Suomi randa, kus maandus Helsingi sadamas. Tähtsa näoga sammus ta tuttavate saatel laiul suurlinna tänavail, nagu oleks ta juba harjunud sellise elava liiklemisega. Oma põksuvas südames tundis ta end aga nii väikese ja tähtsusetuna nende elavalt askeldavate, kiirelt möödartavate elegantsete inimeste seas. Too Liisule hügellinnana näiv Helsingi jättis talle unustamatu mulje. Tema kõrged, puhtad graniitkivist majad; laiad asfalteeritud tolmutud tänavad, rohked rohelised pargid ja puieseed (eriti aga Esplanaad, kus suurte punaste tulbipeenarde vahele on püstitatud ausambad), — kõik see seisis Liisul selgesti silme ees. Suure linna vaikus aga pani teda otse hämmastama, sest need mitmed tuhanded autod, mis siin piki tänavaid sõitsid „töödutasid“ üksnes tõsisema hädaohu korral. Ka elektritrammide rohkus paistis Liisule võrastavana, läbi terve linna oli juhitud trammiliin.

Veel samal õhtul sõitis Liis edasi luksuslikus magamisvagnis ikka sügavamasse Suomi südamaasse. Liis isegi imestas, kuidas ta toime sai selle pika

reisuga võõral maal, võõra rahva seas, vaevalt tundes kohalikku keelt. Aga toetudes oma saksa keele oskusele (ega tal seegi väga hülgav polnud) võitis ta kõik raskused, keerutades end ikka osavasti kimbatustest välja. Isegi ümberistumine teise rongi ja siis veel sõit omnibuses. — Ja Tapiolas, sääl oli tal rõõmus jällenägemine oma vana sõbratariga. Üks õrn käepigistus ja sellest jätkus nende sõpruse tunnustamiseks, mis hoolimata pikast lahusolekust oli jäänud endiselt südamlikuks. Kui õnnelik oli Liis, et ta ei tarvitsenud seda eelolevat kahe kilomeetri pikkust teed enam üksi oma raske kohvri seltsis käia, vaid elurõõmsa sõbratariga elavas vestluses. Nad matkasid piki kitsast metsateekest valendavate kaskede varjus, kuni jõudsid Saima randa, kus neid paat ootas. Liis ronis paati ja seadis aerud paigale, ta sõbratar tõukas paadi kaldast, hüppas ise ka järele, haaras aerud ja nad algasid sõudmist, korrapärase taktis. Üksnes aerulöögid segasid vaikset rahu, kui paat hõljus tasahilju vee pinnal, möödudes üksikutest väikestest saarekestest või suuremaid ja vähemaid kaljumürakaist, lähenes pikkamisi (oma) sihile — väikesele Työsaarele. Looduse ilu ja ümbruskonna vaikus mõjus Liisule pühalikult, teda valdas imeline meeleolu, ta muutus kurvameelseks, aga oli sääljuures siiski ütlemata õnnelik, leides selles kooskõla oma hingega. Eemalt kostis käo kukkumist, siis oli kõik jälle endiselt vaikne, kuuldus vaid vee tasast vulinat vastu paadi nina ja aerude korrapäraseid lööke. — — —

„Tohoh, Liis, mis sul on!“ segas järsku karm hää pühalikku vaikust, ja päälegi puhtas emakeeles. Mis see küll võis olla? — Liis avas silmad ja vaatas ehmunud pilgul oma ema pahasse näkku ja siis silmi hõõrudes oma ees lamavasse raamatusse, füüsika raamatusse. — Tähendab, see oli olnud vaid ilus unenägu! Ja siis läbis Liisukese pääd kohutav mõte — homme on füüsikast klassitöö. „Oeh!“ oli ainus sõna, mida Liis taipas ütelda sel kurval silmapilgul.

Imelikku rada pikka . . .

Imelikku rada pikka
kulgeb meie elu ikka,
kulub käies rada,
veereb ajasada,
näertsib inimpõlv . . .

Imelikku rada pikka
läheb minu elu ikka:
nii õitsev kevadel
ning koltuv sügisel,
vaikne nagu talv . . .

Olen käinud mina ikka
imelikku rada pikka,
käinud tüki teed —
teed — mu mõttekeed —
kauged — sihitud . . .

Kõnnin, kõnnin mina ikka
imelikku rada pikka . . .
rada . . . elutee
ruttab kaugusse . . .
kuhu lõpuks kaod? . . .

Alma Aaser.

Kehaline tervishoid nooruri tahtekasvatuse seisukohalt.

Igasuguses tegevuses sõltub kordaminek väsimatust sisemisest energiast, ent kui oleme nõrgad, siis on tahtmusvõime lüüasaamisel sagedasti oma füsioloogilised põhjused. Kui aga suudame nõrkusest, võimetusest üle saada, siis näeme, et pingutatust nõudvate tööde tasu on lõbutunne ja kauakestev rõõm. Kes aga jäävad oma nõrkuse ja võimetuse orjadeks, neil puudub töö rõõm, neile on töö raske ülesanne, vaev ja valu.

Vääralt mõistetud vaimne töö võib olla väga kahjulik. Ta takistab kehale tarvilikke kehaharjutusi. Sunnib meid püsima paigal, suleb meid halvaõhulistes ruumidesse. Neile puudustele liitub veel ebahügieeniline toitumine. Seedimine muutub raskeks ja et magu on põimitud närvide võrku, siis halveneb ka närvikava seisukord. Inimene ei suuda end enam valitseda. Väiksemgi ärritus kutsus esile südamekloppimise ja kõhuningi päävalud, mis ongi algava närvikkuse tunnused. Senise terve, rahuliku elu asemele astub haiglane elu oma rahutuse ja liigerutatavusega.

Tervise saavutamiseks üks tähtsaimaid tegureid on toitumine, kusjuures erilist tähelepanu tuleb pöörata toidu mitmekesisusele. Inimene vajab keskmiselt 1 kg kehakaalu kohta 30—70 kalorit energiat, kusjuures puhkeajal kulub kõige vähem (30) energiat.

Proportsionaalselt töö raskusega kasvab nõutava energia hulk kuni 70 kalorini (rasket tööd tehes).

Energiaat annab meile toit kehas põledes.

1 gr valkainest	saame	4,1 kal. energiat
1 „ süsivesikutest	„	4,1 „ „
1 „ rasvast	„	9,3 „ „

Asjaomaseist raamatuist toitude sisaldavust järele vaadates, võime koostada oma menüü nii, et ta sisaldaks tarvilisel määral kõiki kehale tarvisminevaid toitaineid.

Toitumise suurematest pahedest on liialdamine lihasöömises. Liha koormab magu ja sisikonda; raskendab seedimistööd, mis omakorda pidurdab vaimset tööd.

Hingamise hügieen on lihtsam toitumise hügieenist. Puhas õhk soodustab, kuna lugeja või kirjutaja küürutav asend takistab vereringvoolu ja õiget hingamist. Paigalistumine on ka väga ebahügieeniline, sest ta soodustab rasvainete kogumist, mis tekitab rasvumise.

Vereringvoolu ja hingamise soodustamiseks ja rasvainete kogumise takistamiseks on tarvilikud kehaliigutused, mis sünnitavad elava assimilatsioonitegevuse, parandavad vere koosseisu ja panevad teda kiiremini voolama.

Seni oleme vaadelnud kehaharjutuse tähtsust toitumisfunktsioonide seis-

kohalt. Järgnevana tuleks vaadelda kehaharjutuse tähtsust tahte seisukohalt.

Tahe on sõltuvuses organismi seisukorrast. Juba lapseeas hakkab tahe avalduma argliikkude muskuliigutustega. See õppeaeg, mida kasutame liigutuste valitsemise õppimiseks, kasvatab meie tahtet. Iga pingutus sisaldab tahtmust ja tahtmus areneb harjutuste abil.

Füüsilistel harjutustel on pääle hääde külgede ka varjukülgi. Üheks halvaks omaduseks on see, et segatakse ära tervis ja lihasjõud. Hää tervis sõltub hingamis- ja seedimisorganite võimsusest. Hääd tervist omada tähendab hästi seedida, vabalt hingata, omada korrapärist vereringvoolu ja sõltumatust ilmastiku vaheldusest. Midagi ei ole aga haigusvastavõtlikum kui metsikute harjutustega ülepingutatud atleedikeha.

Tugevaid kehaharjutusi võib ainult siis jaatada, kui nad on tarviliikud liigtoitlusest saadud rasvahulkade põletamiseks. Tugeva vaimse töö juures tuntakse vähem tarvidust lihaspingutuste järele ülemääraste ainete kulutamiseks.

Kõik see, mis kulutatud kehaharjutustele, on kadunud vaimsele tööle. Kuna aga inimkonna suured võidud: leiutised, viljakad ideed jne. ei ole võidetud lihastega, siis tuleb eitada tugevat lihastööd. Sellest seisukohast väljudes ütlebki Jules Payot: Ka kõige paremini treeneeritud inimene ei suuda jooksus võita hobust ega koera, gorilla ei tarvitse karta võistluses parematki laadaherkulest, ja kui võistlusest kõrvaldada tasu, siis ei hakkaks küll keegi kandma neid vaevu, mida nõuavad aerutamisevõistluste ettevalmistused.

Jules Payot seab Rootsi eeskujumaaks, mille koolides noorsugu on täiesti kaitstud kahjulikest kehalisist pingutustest, kuna sääl on aru saadud, et füüsiliste harjutuste väärkäsitlus võib palju kindlamini viia liigpingutusele kui liigne õppimine.

Hädaohtlikke eksimusi tehakse kehaharjutuste suhtes. Kuid mitte vähem kahjulikult ei eksita vaimse töö suhtes. Kujutellakse, et vaimset tööd tuleb alati teha istudes. Vaimse töö tegija kujutus sageli äratub kujutluse mehest, kes loeb, pea käte vahel, laua ääres. See kujut-

lus on aga väär. Ainult eeltööd toimigu tagu laua ääres, ja kui need sooritatud, võib juba kõik toimuda väljas. Väline puhas, värske õhk voolates kehasse toob enesega ohtralt kaasa hapnikku, mis teeb mõtlemise võimsaks ja spontaanseks.

Igasugusele tööle järgnegu puhkus, mis eeldab eelkäivat tööd ja kui mitte väsimust, siis vähemalt tarvidust värskenemise järele. Puhkus on esijoones uni. Kui see on rahulik ja sügav, toob ta tagasi kõik võimed täielikult. Ärgates tunneme häälolu ja jõutagavara päeva tööde jaoks.

Mõnelt poolt piiratakse une aega 6—7 tunniga. Üldiselt võiks ütelda ainult seda, et ei pea magama minema mitte liiga hilja, ja ärganud, peab kohe üles tõusma. Kunagi ei ole keskööni töötades töö eriti intensiivne, kuigi see nüristunud vaimu puhul nii võib näida. Hiline vaimupingutus on kahjulik unele, sünnitades erutuse, mis võib une teha puudulikuks. Hää on õhtule koguda mehaanilisemad tööd, ja ei maksa õhtuti ajusid koormata keskpärase tööga järgmise päeva loomisvõime värskuse ja jõu kulul. Soovitav pole ka varahommikul töötamine. Hommikune töö on küllalt produktiivne, kuid ta teeb kogu päevaks uniseks — ja lõpuks on päevaja ilusad tunnid ometi enam väärt kui hommikune varatöö.

Une kõrval esineb puhkus ka värskenduse kujul. On vältimatu vahel tööd katkestada, sest töö ilma loomuliku tasu, puhkusega, muutub vastumeelseks. Samuti ei tohi üht tööd lasta järgneda teisele, sest vaimse töö lakkamisega ei lakka kohe närvisentrumite tegevus; teadvusetu tegevus kestab edasi ja tuleb kasuks mälestuste kindlustamisele ja selgumisele.

Puhkusega tihedalt seoses on ajaviide. Suurt tähelepanu tuleb pöörata õigele ajaviitevalikule. Õige ajaviide kiirustab vereringvoolu ning hingamisrütmi, laiendab rinnalihaste, selgroo ja maolihaste tegevust. Hoiduma peab mängudest, mida mängitakse umbes, sageli tubakasuitsulises toas. Eelistama peab mängu ja sporte vabas õhus.

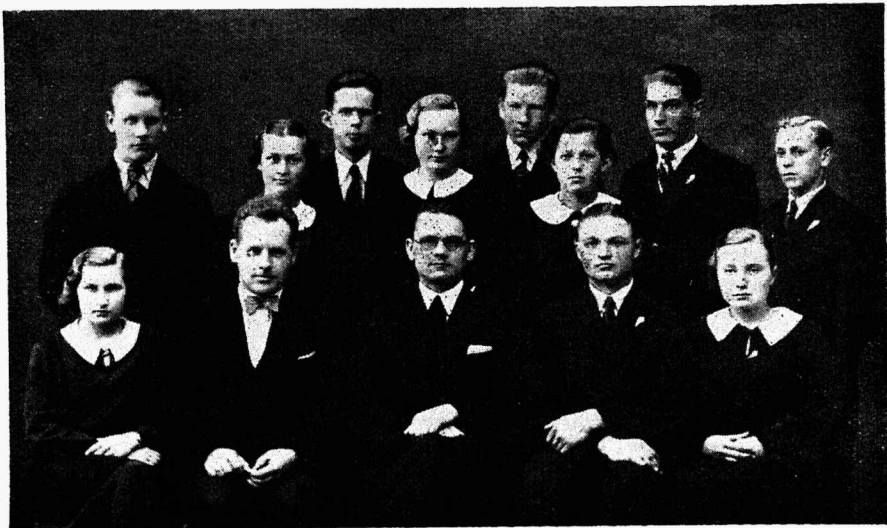
Kokkuvõttes võiks öelda, et väsi-

matu sisemine energia sõltub tervisest, närvikava värskusest, korrapärasest vereringvoolust, toitumisest, puhkusest ja õigest ajaviite valikust.

Kreeklased, kes on ütelnud kuulsa

lause: „Terves kehas terve vaim“, omavad 100% õigust. Olgem terved, et varustada oma tahet füüsilise energiaga, milleta igasugune pingutus jääks nõrgaks.

L. Moss.

„Iloli“ toimetuse ja talituse 1935./36.-õ/a.

Istuvad (vasemalt paremale): M. Tõnisson, E. Ahas, H. Jänes (päatoimetaja), E. Allik (tegevtoimetaja), E. Blumfeld. Seisavad: H. Prigal, H. Sepp, K. Ainomäe, A. Tennen, A. Matsman, J. Parts, A. Luutsalu, H. Tõruke.

Tartu Kommertsgümnaasiumi abiturientid.

V-a kl.

Artur K. Kõvade sõnadega klassi lähtsaim tegelane, sest on ideaalseks klassijuhatajaks juba teist aastat. On pedantselt korraarmastaja ja piinliku täpsuse nõudja. Kindla käega saab alati „korra jalule“. Algab juttu ikka paljutootavalt: „No kuulete, kuulete“; lõpetab selle aga ehmatamapanevalt ruttu valju sõnaga: „Istuda!“ Kui on halvas tujus, siis õpilased värisevad, kuid ta siiski ei vihastu igakord. Nõuab lühikest, täpsat, ladusat ja kindlat kõnet — teadmisteavaldamist. Erialaks raamatupidamine ja kaub.-kirjavahetus. Lõpetab tunnigi alati täpselt kellahelina algusega.

Ermil A. Tugev mees nii kasvult kui töölt. Suur tegelane „Iloli“ juures, omades tegevtoimetaja kohta. Kõneldes hõõrub käsi, lisab sõnadele lõppu pika „—ee“ ja

mõnikord silitab sääljuures nähtamatut habet. Hiljuti vahetas oma „vanavanaisa“ rahakoti uue ja moodsama vastu ja olevat sääljuures isegi kasu saanud. Õppis selgeks tantsimise ja mängib meeleldi viiulil igivanu lugusid. Tunneb sügavat huvi „papi“ kuue vastu.

Ellinor B. Kärsitu tütarlaps, kellel on alati õpitud, kuid ütleb, et ei mõista. Teiste juuresolekul tagasihoidlik. Ette ütleb ainult valituile. Et valdab saksa keelt, siis on eriti jutukas saksa keele tunnis. Korralik tütarlaps, kes kuuluvat mammi sõna. Klassi laekur ja maailmavaatelis-käitumisringi juht. Kooli lõpetanud, kavatseb siirduda ülikooli.

Ilse B. Tumedate natuurlokkidega häbelik sinisilmne lauljanna. Töökas nii

majapidamises kui õppimises. Õpib, kuid vastates liiga kiire rääkimise tõttu tõusevad teadmised tabamatusse kõrgusse. Sportlane hää kõrgus- ja kaugushüppaja. Tulevikus kavatses muretseda esmajoones koha ja siis end muusika alal täiendada.

Linda J. Sümpaatne, vastutulelik ja noorim klassiõde. Oli hiljuti viimane pikade patsidega „preili“, kuid loovutas need klassi ühtlasele ilmele. Hää iseloomuga ja saavat 1/2 miljonit kaasavaraks. Tulevik?

Salme J. Eelmise õde, kuigi mitmes asjas vastand. Viimasel ajal nakatatud kino pisilasist nagu õdegi. Lemmikuks koos õega Jose Mojica. Iseloomult sümpaatne, kuid „kõvem“ õest. Kavatses siirduda tegelikkusse ellu, kuid sõja puhul halastajaõeks.

Erich-Erik K. Keskmist kasvu šatääne kaasvõitleja, kes väga andekas. Egoist läiel määral. Omab lauluhäält, mida bassiks nimetab ja kasutab seda šlaagerite laulmiseks. Elavate liigutustega ja ägeda iseloomuga. Arvab, et intelligentsus seisab häbematuses. Noorim poiss klassis, kuid mõjustab oma korterinaabrit. Tulevikukavatsusist vaikib tarmukalt: alul küll kaitseväge, kuid siis... kes teab?

Paul K. Brünetne „inglaslik“ rüütel. Ajast, mil lõhkus oma viimase monokli, peab leppima ainult prillidega. On väga võlutud nende mustadest sarvraamidest ja armastab neid närida. Ajal, mil prillid peavad täitma oma loomulikku ülesannet ninal, asendab neid sullepää või pliiats. Kirjutab oma nime millepärast väikese tähega. Vaatamata sellele, et ei ignoreeri põrmugi maakera gravitatsioonitungi, on siiski vapper taidur kehakultuuri põllul. Tegelik sportlane kõigil aladel, eriti aga suusatamises ja ujumises. Viimasel ajal mitmekordne eesti meister. Omab enda jutu järgi nii vägevaid käelihaseid, et kaela pesemine osutub võimatuks. Eelistab sellepärast dušši. Oma isa äris täielik šeff. Kogu klassis ainuke mittetantsija — peab seda perekondlikuks traditsiooniks. Hääsüdamlik ja selt-simehelik, vahel ka eestlaslikult jonnakas. Omab 100% loomulikku huumorit. Eriliseks huviobjektiks anekdoodid ja terminoloogia õpilasvahelises keskustelus. Kool lõpetatud, täidab kohustused „kroonu“ vastu ja siis tubli buršš akadeemilisil rajul.

Olga K. Tütarlaps pruunide silmadega, kelle brünetus ja elavaloomulikkus räägi-

vad võõramaisusest. Tunnustatud suflöör. Varemalt mõjutas kaasvõitlejaid, vahepeäl püüdis aga muuta oma iseloomu. Otsekolene ja omab kindlaid tõekspidamisi. Huumoorikas. Sportlane, kuid avaldab seda väljaspool võimlemistunde. Viimasel ajal avaldab suurt tendentsi „elamisele“. Tark tüdruk ega hoiab oma teadmisi vaka all. Mõnele õpetajale tõsiseks kirstunaelaks. Kohta saades kavatses õpinguid jätkata „Indla“ liikmena.

Elvi K. Tagasihoidlik ja armas kaasvõitlejanna. Iseloomult hääsüdamlik, vastutulelik — mõnikord aga jonnakas. Kodune ja mugavustarmastaja. Kaasõppureisse suhtub sõbralikult, oma tagasihoidlikkuse tõttu esineb aga kõigil võimalikudel juhtudel meelsamini päältvaataja osas. Tulevikus kavatses eeskätt kohta muretseda.

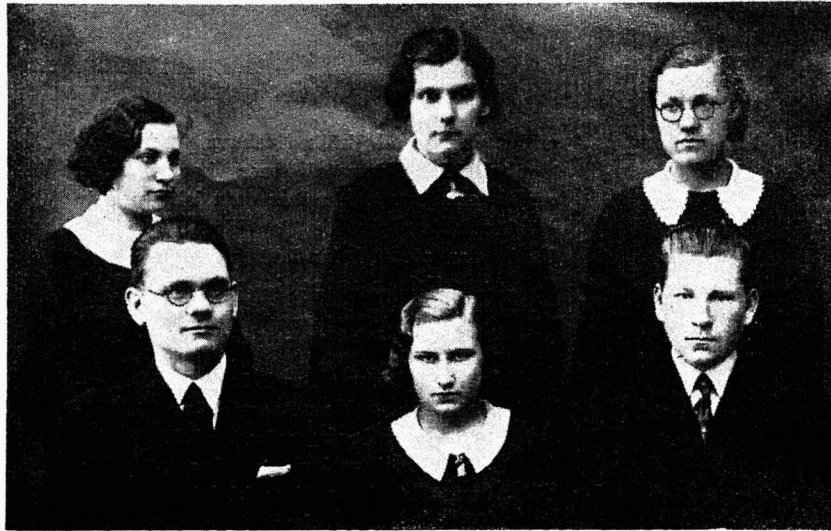
Linda L. Ühines meiega alles möödunud sügisel, seepärast ka klassile võõras. Lõbus tütarlaps eriliste silmadega. Puudumises esmaklassiline meister. Nii suurte kui väikeste hädade puhul kutsub mikumärdlikult „Jukukest“ appi. Vahetunnid veedab juttude lugemisega. Oskab rääkida väga veenvalt ka vale sisuga juttu. Ette ütleb ikka õpetajatele. Kinnine. Kaasvõitlejate lähelepanu paelub oma erilise kirju kohvriga. Tuleviku kohta polevat veel õiget sõna.

Voldemar T. on päälle koolipoisi veel seltskonna-, tantsu-, laulu-, rahvamees ja vahest veel rohkemgi. Tuntud organiseerija ja aktiivse tegelasena omab õpilaskonnavanema abi kohta. Vaidluskoosolekuil esineb „Volli kuldsuu“ nime all, demonstree-rides kunsti, kuidas musta valgeks teha osava sõna, veenva tooni ja kole tähtsa näoga. Igasugustest tähtpäevadest peab meeles ainult oma sünnipäeva, palun aga mitte sellest välja lugeda egoismi. Korvikütt sõna laiemas mõttes. Spordi lemmikala teivashüpe. Üks neist vähestest järelejäanud „rüütlistest“, kes daamide vastu viisakas, andes eeskujuga isegi noorematele vendadele.

Miralda T. ehk „Mirts“. Sageli punastav, õrn ja habras õpetajate pailaps. Õpib, laulab ja deklameerib hästi ning otsib igas asjas stiili. Üleolevalt mängib näidendeis ainult kuninglikke osi. Oma tarkusküünla hoiab vaka all, kust harva mõni kiireke

Humanitaarringi juhatus.

Istuvad: H. Jänes (hooldaja-õpetaja), M. Tõnisson (juhataja), A. Matsman (kirj. sekts. juh.). Seisavad: M. Saar (lood.-mat. sekts. juh.), N. Burenkov (kirj. tööruhma juh.), B. Hints (usulise-eeetilise sekts. juh.).

teistele vilksatab. Elurõõmsana armastab ennastsalgavat tööd kooli värvide au kaitsmisel. Omab erilist „meloodilist“ naeru, tantsu ja lõbusat seltskonda. Õpetajate poolt hinnatud „priimaõpilasena“ külastas „suurvõistlusi“ päälinnas. Aktiivsemaid isetegevusjuhte. Kooli lõpetades otsib eeskätt koha, siis ülikoolis kas filoloogia, juura või majandusteaduse alal.

Elfride R. „Kaalukaim“ tütarlaps klassis, hüüdnimega „Elf“. Näib, nagu õpiks siati, sest kannab enesega portfelli igal ajal ja igal pool kaasas. Jutukas ja kõvahääleline, mispäerast mõned leiavad ta olevat taktitu. Omab korralikku käekirja, millega lõikab mõnes tunnis loorbereid. Näib sageli kurjemana, kui ta tõelikult on. Jätkab õpinguid ülikoolis majandusteaduskonnas „Indla“ liikmena.

Arnold R. Laiaõlaline atleetliku soenguga šatääanne rüütel. Tütarlaste lemmik ja ideaalkuju, kuid ei hooli ise sellest suuremat. Oivaline tantsija — tantsib peamiselt moodsaid tantse. Ikka tagasihoidlik ja tasakaalukas. Harva ärritub, kuid mõjub siis teistele rahustavalt ja autoriteetselt. Skeptiline. Armastab tabavalt arvustada kõike ümberolevat. Kitsamais ringkonnas arutab elulisi probleeme. Seletab teistele väga loogiliselt ja arusaadavas keeles mõnd aksiomi, vaatamata sellele, et see on mõnikord isegi arusaadav. Hindab hääd huumorit ja naerab seda siis ninasõõrmete ja kõhu värisedes. Omab tublisti sisemist jõudu ja mehelikkust, kuna on üks vanemaid abituriente. Korraarmastaja ja järjekindel. Õhtul enne magaminekut tavatseb teha jalutuskäike värskes õhus, kattes sääljuures

enda minimaalset kodurõivastust ainult mantliga. Sageli leiab end niisugusel jalutuskäigul kinost. Omab isiklikku priimust ja jalgratast. Kooli lõpetanud, siirdub kahurväkke, edaspidi kavatsustest vaikib.

Helga M. Kõva käe ja mõjuva sõnaga blondiin. Klassivanemaks alates II klassist. Töökas, energiline, korralik, see klassi pisim tütarlaps. On igal ajal klassi huvide eest väljas. Eelistab kõrgemaid affääre. Varem käitus üleolevalt, nüüd aga igati seltsiv ja sõbralik. Tulevikus kavatses endale soetada mugavat kodu.

Harald M. Pikim rüütel Tartu linnas, kes omab tumedaid juukseid. Eriti aktiivne isetegevuses ja spordis, seetõttu ka kooli- ja klassimeeskonna kapten. Õppeainetest erialaks matemaatika, kuid vastav õpetaja arvab, et ta „veab nahka“. Maadleb juba pikemat aega keeleõpetajannadega. Õrnatundeline ja haavub kiiresti. Kui mõni kaasvõitleja käega toetab ta õlale, ütleb tõsiselt: „Võta luu ära!“ Tulevik selgub hiljem.

Valter M. Atu, Põis, Jõumees, Toomas. Keskmist kasvu jonnakate lakkidega südamlilik ja õrnatundeline blond kaasvõitleja. Tunneb end vana ja kogenuna, kuid on siiski veidi naiivne. Läbi-läbi naljamees. Häas tuju olles tantsib mitmesuguseid imiteerivaid-miimilisi soolotantse, jäljendades hästi üldtuntud autoriteete, nagu Frankenstein, Quasimodo jm. Mitmekordne kooli malemeister. Spordib. Kuulub kooli esindusmeeskonda käsipallis ja teeb säääl sageli ennastsalgavat tööd koolide värvide au kaitsmisel. Omab erilist meloodilist naeru.

milles helisevad kõik laskuva heliredeli pooltoonid. Kannatab oma korterinaabri andekuse pärast. Huvitav oma isikupäraste originaalsete leiutiste ja ideede poolest. Teeb oma otsused kindlalt ja kiiresti, vaatamata, sellele, kas need on õiged või ei. Tulevik — „at-va!“! Esialgul käsuaalusena, hiljem võimalust mööda käskijana.

Luise O. Pikim klassiõde. Hääsüdamlik. Kuigi liitus klassiga möödunud sügisel ja on nn. „üleajateenija“, siiski on läbisaamine klassikaaslastega väga sõbralik. Üldse tore tüdruk, kuid mõni leiab, et olevat veidi üleolev. Tulevik tundmata.

Benita R. Väike blondiin Bibi, kes hiljuti päris uue „tiitli“ „Noorhärna Lõoke“. Esivõitleja nii laval kui tegelikus elus. Hääsüdamlik, vastutulelik, kuid peab oskama läbi saada. Puhta häälega lauljanna. Andekas keeltele, kuid matemaatika on surmaks. Kaasinimestele soovib kõigile, et neil hästi läheks. Elurõõmus, peab tantsust lugu. Humoorikas ja särtsu täis tütarlaps. Meeleliigutusi kaldub kergesti pisaratele. Unistab ideaalsest abielust, armastab beebisid ja peab lugu autoriteedist. Ühines meiega IV klassis, siirdus siia Kaubanduskoolist,

kuid klassiga täiesti ühte sulanud. Tulevik — kas teatrilava või ülikool.

Tamara L. Tütarlaps, kes omab suurt kvantumit jonnakust. Kinnine ja vähe salalik. Klassi ettevõttele teeb põhimõttelikut kaasa alles pärast temale tehtavat sellekohast isiklikku ettekannet. Üle kõige vist armastab tantsu, sest külastab sageli pidusid. Arukas ja andekas tüdruk, kuid õpetajad millegipärast ei taha sellest aru saada.

Evi T. Uustulnuk, kuna siirdus Viljandist meie klassi viimase õppeaasta alul; see pärast klassile ka võõravõitu. Olemiselt äärmiselt vaikne ja tagasihoidlik armas blondiin. Kodus pidavat aga lõbusam olema. Hää võimleja — plastiline. Õppimises püüdlik ja korralik. Tulevikust ei tea praegu midagi kindlat ütelda.

Enno S. Keskmist kasvu blond rüütel, kes on pastor nii väliselt kui ka seesmiselt, klassis ja väljaspool klassi. On hääsüdamlik, kuid armastab vahelduseks ka jonnida. Kui avab suu, siis ka midagi pajatab. Vahetevahel tegelevat ka kõstri elukutsega. Tunneb kõiki vaimulikke laule ja ka piibel olevat peas. Viibib meelsamini kirikus.

V-b kl.

Mrs. Minna S. V-b klassi südi klassijuhataja, kes iga veerandi lõpul armastab esitada oma „alamaile“ nende õppetöö-tulemused statistiliselt protsentides ja erilise kaastundega pidada õppimise mitteettehakkajaile õpilastele suurepäraselt mõjuvaid „tervitusi“. Teiste hääde omaduste seast väärrib esiletõstmist tema haruldane tagasihoidlikkus spikerdajate püüdmisel. Aineõpetajana suudab õpilased panna õppima ühes aines, aga klassijuhatajana tahab õpilasi panna ületama kõigis toiminguis iseend. Hoolimata omast leedilikkusest, mis avaldub õrnas punastumises jne., võitleb ta mehiselt oma klassi au ja huvide eest. Salajaste andmete kohaselt olevat ta ka kunagi olnud väga huvitatud jalamatkast, muusikast ja majapidamisest. Üldiselt suhtub õpilastesse avameelselt, häätahlikult ja

vahel koguni emalikult hellitavalt, mis avaldub külalislahkuses.

Aino K. „Kus laul ja mäng...“ seal on ka teda näha. Ainuke vasakukäeline, paremat kätt tarvitab vaid kõverate joonte tõmbamiseks. Peab endast lugu ja omab kasutamatul seisvat andekust. Rahvastepallis on ületamatu.

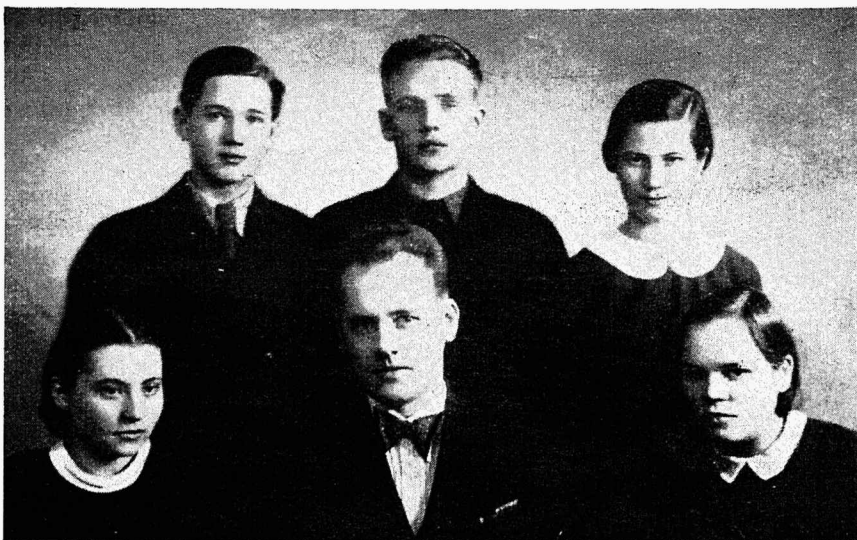
Aino N. Loomulikkude lokkidega tagasihoidlik sümpaatne klassiõde. Edasipüüdlik ning hoolas. Kodus elavam kui koolis. Vastama läheb kiki-varbail. Suhtub ellu tõsiselt ja naerab harva. Saaks eeskujulik taluperenaine. Tulevikukavatsusist Kehtna. Alati abivalmis nõuga ja jõuga.

Aleksandra L. Armsa häälega rääkiv ilus tüdruk. V-b-le võõras, kuigi hääsüdamlik. Suur tantsulõvi ja moedaam. Õppimisest juba välja kasva-

Kunsti-reklaamiringi juhatus.

Istuvad: M. Saar (juhataja), Ed. Ahas (hoold.-õp.), E. Ratassepp, H. Kats, E. Alberg, E. Tubin.

nud, ent ikkagi närveeriv vastamise ajal. Omab laia silmaringi nii poliitilisel kui ka muil aladel. Kirglik ratsaspordi harrastaja.

Arved L. Külmavereline mõistus-inimene. Minimaalse tööga püüab saavutada maksimaalseid tagajärgi! Mitmekülgne sportlane ja agar isetegevuslane. Karikaturist. Tuntud pallimängijana ka väljaspool kooli; kavatses saada diplomeeritud käsipalli kohtunikuks. Jube jäätise hävitaja ja armastab eriti mõnulda kondiitriäris. Noorim poiss klassis, kuid kõige mehelikum, kurvaks omaduseks on ainult liigne uhkus, sest ta ei suvatse inimesele otsa vaadata. Kui väljas haljendab ning särab kevadpäike, istub ta truult Emajõe kaldal ning püüab oma hüüd-nime suuruseid „merelõvisid“.

Berta H. 100%-liselt ideaalne, hääsüdamlik, religioosne, tõearmastaja, kelle motoks on 10. käsust kinnipidamine. Pugemine pole ta silmis armu leidnud, ei harrasta seda ise, ega aita ka teistele kaasa. Endale tehtud halba tasub hääga ja keeldub kategooriliselt õpilaste lõbusamaist üritusist. Haruldusena ja tõsiselt usuliste küsimustega tegelevana ei sobi nagu igapäevsesse koolimiljöösse. Käsitööd ja lapsi armastavale näib soe perekondlik õhukond talle sobivat. Lähem tulevik viib teda õdedekooli või ülikooli keeli õppima.

Ellen P. On vaiksemaid ja endasse süvenenumaid õpilasi klassis; ühines

teistega hiljem. Kurdab, et õpetajad ei toimi temaga õiglaselt. Haavub kergesti, kuid unustab ka pea. Eraelus töökas. Kannatab sageli suure närveerimise pärast. Muheleb alati õpetajate poolt tehtavaile naljadele, muidu on üldiselt tõsine. Tulevikukavatsusist pole andmeid.

Erna T. V-b elukutseline laekur. Sõlmib vaherahu selleks ajaks, mil teda iseloomustatakse. Ülehindab end „arvuteaduse“ tunnis ja püüab iga võimalikul juhul väheste teadmistega kõrgeid numbreid saavutada. Häaks abiliseks vene keele klassitöö ajal. Tihti püüab mitte „laps“ olla, ent näitab end veel „pise-manana“. Auahnusel, nagu ütlevad ta kolleegid, pole piiri. Tahab olla hääsüdamlik, mille tõttu pikka viha ei pea.

Endel V. V-b meistritiitli püssilaskmises teeninud. Harjutab laskmist, püüdes meistriks jääda. Klassis teisejärguline pugeja. Õppimises hoolas ja korralik. Viimasel aastal suuri edusamme teinud pedagoogidega rahujalal. Armastab tütarlaste seltskonda. Ihnsuse viimane aste, kardab „omast“ ilma jääda. Suurimaks kartuseks on varjujäämine noorema venna kõrval. Tuleviku probleemiks raha! raha! raha!

Hilja O. Abivalmis ksv., kes viimastel aegadel on muutunud väga lõbusaks. Meeleldi viibib ka seltskonnas ja armastab arutella elulisi probleeme. Koolis on leidnud tunnustust kui arukas tütarlaps. Linnas elab enam-

vähem iseseisvalt, alludes ainult oma „valusakäega“ pinginaabrile. Teatakse rääkida, et ta armastavat ka reisida, kuid imelik küll, esimesi ekskursioonide vastaseid on samuti Hilja. Pääle atestaadisaamist kavatseb avaldada ajalehes mingi erilise kuulutuse, kellegimillegi leidmiseks.

Helga P. Garbolikkude lakkidega pikk ja peensale tütarlaps. Erilist talenti osutub keeltes ja joonistamises. Kaasõpilaste vastu alati abivalmis ja sõbralik. Rõivastub maitsekalt ja on üldiselt laia silmaringiga. Omab palju tuttavaid väljastpoolt kooli, nii et sageli vahetab nimesid ja näod ära, koguni kirjadedegi minevat sassi. On tüdinud oma saledusest ja nüüd sööb palju, aga mis sääl „tetä“, kui manu ei võta. Käib nii koolis, et tuleb ja läheb „tsiviilis“, kuid koolis on enamasti vormirõivais. Seegi saladus olevat lahendatud! Peab ka lugu tantsimisest. Tuleviku suhtes omab kindlaid „perekondlikke“ välja-vaateid.

Helmut T. Tuntud „direktori“ nime all. Aitab õpilasi hädistel aegadel, muretseb neile krediiti vekslil näol. Muidu rahuarmastaja õpilane. Pedagoogide silmis pisut aeglase toimega, mis tingitud vististi kõrge kohast. Läbi ja läbi majandusnimene, hoiab raha ega kuluta seda asjatult. Armsam ajaviide on sooja ahju juures istuda ja raadiot kuulata.

Johannes V. Iseloomustavaks jooneks valged hambad ja tark pää. Klassivanema amet on talle kujunenud elu-aegseks, kõrvalametina peab TKG, LK ja KK Õpilaskonna vanema ametit. Tuntud alati abivalmina ja hää seltsimehena. Elu suurimaks ülesandeks on tulevikus lasta „rebastel“ Barklay pea puhtaks pesta. Ütleb, et „kõige parema tahtmise juures võib saada kõike“.

Juhan R. („Juss“). Pikk lokispäine rüütel, kelle põhimõte on sellega hakkama saada, millega teised toime ei saa. Mingit kuldset keskteed ega parajust ta omaks ei võta, minnes sageli liiale oma naljadega. Omab suurt portsjoni jonnakust. Tuntud hea fotograafina, graafikuna ja lavatantsijana. Erilist huvi

tunneb poliitika, idüllilise perekonnaelu ja ka ärielu vastu. Tundides vaidluste puhul on elavamaid sõnavõtjaid, ilma (?) igasuguse tagamõtteta. On alati olnud suurimaid klassiühisürituste toetajaid. Reisinud on ta võrdlemisi palju. Läheb end täiendama välismaale.

Laine M. Haruldane õpilane — hää edasijõudmises ja võlutud tantsust ning muust. Armastab lobiseda ja nähtavalt lahke olla. Abivalmis mõnele ning pirtsakas paljudele, kuid peetakse lugu, sest tuntakse aukartust ta vallutava sõnadevoolu ees. On hää neile, kes on tema vastu hääd. Auahne. Muusikaalne ning evib maitsekust käsitöödel. Kodutütarde juht ning töökas isetegevuslane. Lugupeetud õpetajakonnas.

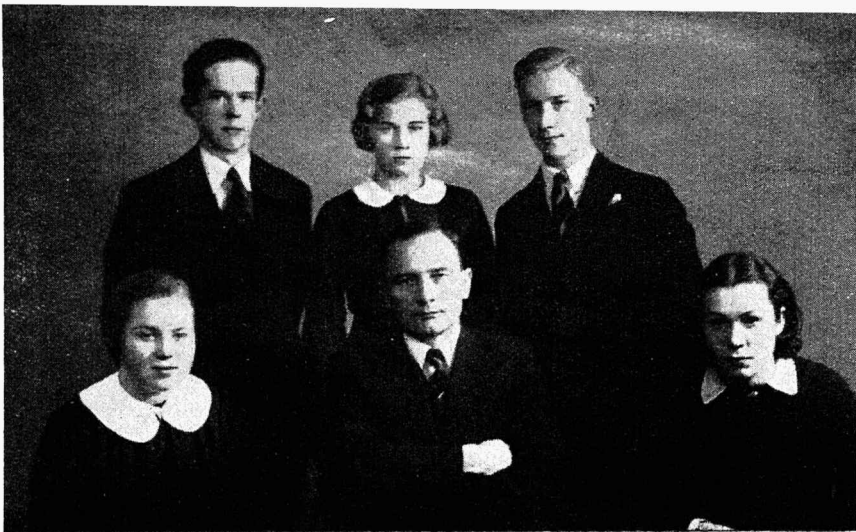
Leida K. Klassile võõras, sõpradeta, kinnise iseloomuga. Oskab kasutada oma kombineerimisandi ning püüab saavutada minimaalse töökuluga maksimaalseid tagajärgi. On tantsupõrandal nagu „omas vees“. Eraelus osutavat küllaldast särtsu ja rõõmsameelsust.

Lola M. Lõbusana võluv ning laulab bassi, pahurana jonnib ning huilgab diiskanti. Turtsakas ja tige, kuid hää südamega, armastades pisikesi loomi ja lõbusaid lapsi. Endast hääs arvamuses, seep. osutub tihti kehvaks kaasvõitlejaks. Klassi parim tantsitar. Temperamentne. Rõivastub maitsekalt ning evib rõivaste suhtes suurepäraselt kombineerimisvõimet. Noorim klassis, kuid osavaim „silmade tegija“. Tuleviku kavatsusist: mehele, kohale või Gerd Neggo tantsustuudiosse — kas kõik või mõni neist.

Lüa S. Muusikaalne ja väga töökas tütarlaps, kes evib hääd lugupidamist klassivendade seas. On huvitatud sportist, eriti käsipallist, ja harrastab meeleldi varakevadisi ja hilissügisese suplusi. Kaasõpilaste vastu otsekohene, kuid vahel kaunis jonnakas. Punastub väga kergesti, tihti ja nii sügavalt, et õhkki ümbruses muutub roosakaks. Pikemat aega Muusikaringi ja vastava koori teeneterikas juhataja. Naerab ütlemata kõrgete toonidega! Vahe-

Muusikaringi juhatus.

Istuvad: L. Sutt (juhataja), O. Eomõis (hoold.-õp.), L. Moss. Seisavad: K. Ainomäe, E. Amberg, V. Toomik.

tundides käib ringi mööda kooliruumi kui pikne. Edaspidi siirdub korp!...

Lucie M. Elurõõmus, hää südamega klassiõde. „Hää! lapsel palju nimesid“, seep. pole ka temal neist kunagi puudu. Hää nõuandja. Püüdlük õppimises. Erialaks šlaagerite laulmine. Armastab lapsi ja mugavat kodu. Pää alati uusi „kriukaid“ täis. Lõbus. Üsna hää etteütteleja. Kirjalikkude tööde alal omab hää kogumi talenti, mis on tähelepanu äratanud juba „varasemas lapsepõlves“.

Niina B. Melanhoolne, vahest üle-meelik dramaatilise häälega tütarlaps. On tunnustatud nii kroonitud deklamaatorina kui ka andeka näitlejatarina, kelle tähte loodame näha tulevikus säramas lavataeval. Kaasõppurina eeskujulik, oma lähemate sõprade eest ennastohverdav, hääsüdamealine, tundeline. Lööb kaasa tubli isetegevuslasena, eriti aga oma huvialal. Vastamisel närvitseb ja nuriseb rahuldava hinde saamisel. Armastab reisida. Abivalmis.

Õie A. Naiivse, lahke ja rõõmsana, kelle suurimaks miinuseks loetakse vihanärvi puudumine, on ta hinnatud abistava ja oma kaitsva tiiva alla võtja kaasvõitlejana. Tundi vastama minnes kannatab „kõhahoo“ all ja nuriseb tellitud etteüttelejatega, kui need truult oma kohust täidavad. Peab lugu näputööst ja on tuntud külalishahke võõrustajana.

Uno L. Juristidest põlvnenud uhke iseloomuga noormees, hää kasvatuses saanud, kuid ei saa võõrutada ennast

tütarlastele halvustava pilguga vaatamast. On oma vaadetelt erinev, kirjanduslikkude huvidega, vaidleb vaidluse enese pärast, särab Konfutsiuse oreooliga, on huvitatud loodusteadusest ning ta eriliseks lemmikuiks on sipelgad ja vihmaussid. Kooli hilinedes põhjendab seda tõenäoliku magamajäämise asemel tähtsate ametiasjadega.

Uno S. („Neiupõlves“ T.) Lopsaka kondiga habetunud noormees, täis egoismi. Armastab ähkida ja puhkida iga pisemagi töö man. Kuuludes aastatelt tudengiikka, püüabki mõnes suhtes järele aimata oma akadeemilise tädipoja kombeid, millest tingitud teatud laiutamised. Kaldutakse arvamusse, et ta oma taibu poolest just kellelegi silmi ette ei võivat anda. Oskab hästi kohaneda seltskonnas. Erilist huvi tunneb fotoasjanduse, mootorite, dekoratsiooniasjanduse, inim-parasiit-putukate kogumise ja laskeasjanduse vastu, olles ka Laskuringi juhataja. Evib eeskujulikult selget käekirja. Suvel on palgaline jõud Võru Punases Ristis.

Olga V. Muutis oma nime, end ise jäi endiseks. Klassielus väikest osa etendav indiivid. Teeb vähe tööd, aga palju lärmi. Oskab ennast ja teisi halvast seisukorrast päästa. Armastab lapsi ja laulu. Eriline and šlaagerite kõõrutamises. Moraalist palju lugu ei pea, ent on huvitatud teiste moraalist.

Urve N. Hää ja tundelik, lõbusust armastav klassiõde. Naer on helisev triller. Tagasihoidlik, hästikasvatatud tütarlaps. Ei reageeri kunagi labastele

ega vulgaarsetele naljadele, mille tõttu peetakse uhkeks ja klassile võõraks. Intelligentne. Mitmekülgne — musikaalne, huvitatud kirjandusest, kordu-

valt tantsudega esinenud. Meeldib majapidamine ning kino ja armastab mugavust, mille nimel hoidub raske-
matest pingutustest.

Uno Sassian

„Oh, see ei ole veel midagi!
Aga kus mina ükskord . . .“

Endel Vilde

Sageli püüab ksv. veenda selles, et ta kodus ainult „õrnalt“ õppivat. Viimase võõrkeele klassitööde puhul kannab suuremõdulisi sarv-prille.

Gaidide mäng

I

Oh, ilus on mängida aasal ja nurmel,
sää! mängu, mis ainult on nooruse
hüüd.
Sel nurmel, kus orjuse ikked maa ru-
suval survel
on murdnud me rahvuslik vabadus-
püüd.

II

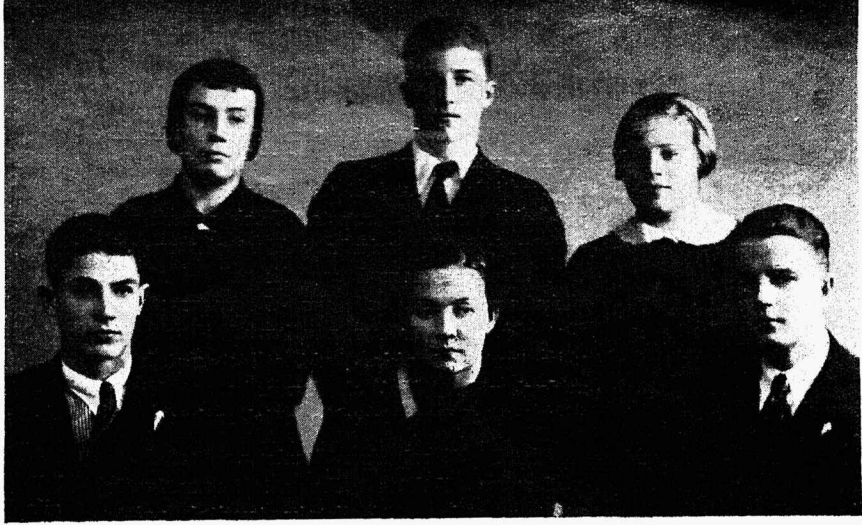
On ilus sää! mängida gaidlusemängu,
kus hädus on hävitand kurjuse eod.
Ja võidukalt hingata võitudes kevade
hõngu,
kui gaidlikest aadetest tõusevad teod.

III

Siis tõsta lipp hüüdega kõrgele üles:
„Oh kodu, su laulud meil kõlagu
suus!“
Ja vaata, siin põhjamaa võluvas loo-
duse süles,
on mängudeväli sul alati uus!
Üks gaidest.

Spordiringi juhatus.

Istuvad: A. Luitsalu (juhataja),
A. Kivi (hoold.-õp.), H. Mandel.
Seisavad: O. Kleinart, E. Kivi-
vare, L. Sutt.

TKK-i XI lend.

Klassijuhataja Linda V. Brünetne, sale, pikakasvuline klassijuhataja. Paneb suurt rõhku kodusisustusele ja õigekirjale. Ainuke naispedagoog, kes on avalikul kunstinaäitusel oma portreega esinenud. Käib kohvikus ainult neljapäeviti. Armastab pruuni värvi. Aitab õpilasile soomekeelseid kirju tõlkida. Tervishoiu alal teab palju. Lööb õppenõukogus oma klassi pärast lahinguid. Teaduslikule tööle aega ei pühenda, sest seda teeb abikaasa.

Leida A. Pikakasvuline, heledajuukse- line, graatsiliste liigutustega tütarlaps. Meie klassi „elavhõbe“. Vastama minnes on ise kindel, et oskab, kuid päralt jõudes millegipärast ei saa vastata. Armastab palju nalja teha. Kolmikliidu üks liige. Saab kaasõppureiga hästi läbi. Sageli minestab. Närvlik. Spordist peab lugu. Tulevikukavatsust ei räägi.

Elvine I. Hüüdnimega „Illu“. Pruunisilmaline, brünetne, temperamentne ja sale tütarlaps. Armastab laulda, eriti aga lõõklaule. Vihastub kergesti. Varem loodeti temast „cum laudet“, kuid nüüd on tal kodus raadio, on tarvis seda kuulata ja küllalisi vastu võtta, nii et õppimisele ei jää aega üle. Tegeleb veel tantsuõpetajana. Seltskonnas lõbus kaaslane. Kaasõpilastega saab hästi läbi. Põlgust tunneb oma klassi poiste vastu. Lõvi julgusega etteütteleja. Enesekaitseks ütleb ikka: „Paluks! See on sobi.“ Omab andi keelte alal. Tundide ajal armastab oma sõbrataride salamärkidega kirju saata, et teised lugeda ei oskaks. On kur-

sis filmidega ja filmitähtedega. Tulevik tume.

Virve K. Siniste silmadega ja natuurlokkidega klassivanem. Klassijuhataja lemmik. Armastab vormirõivastust. Uukeim kaasvõitlejaist klassis. Hää õppija. Nalja ei armasta. Töösse suhtub tõsiselt. Suve veedab mererannas ning sügisel loodab õpinguid „Kommertsis“ jätkata. Soomlas- tega kirjavahetuses.

Marianne K. Tumedajuuksealine tagasihoidlik tütarlaps. Õpib palju, mispärast kuulub klassi parimate kilda. Omab vähe sõpru, sellepärast siis käib ka ainult oma pinginaabriga. Teiste arvates ta on ökonoomiline perenaine, kavatseb abielluda.

Endla M. Pikim tütarlaps klassis. Omab suuri halle silmi. Tagasihoidlik. On tegev gaidide liige. Varem oli klassi „Raatus“, aga nüüd ta enam selle asjaga ei tegele. Koolipoistega ei tegele. Tulevik teadmata.

Saimi M. Sinisilmaline, blondjuuksealine ja kapriisiküllane tütarlaps. Üks neist vähestest meie klassis, kes oma nime on eestistanud. Hoolikas õpilane. Neljade asemel eelistab viisi. Vahe tundidel jalutab ainult teatud õpilastega. Nõuab rüütlitel viisakust ja armastab ise korralikkust. Hommikuti on koolis aegsasti. Armastab plastikat. Enda arvates omab hääd lauluhäält. Tundide ajal on kombeks joonistada daamide päid. Tulevikukavatsused pole veel kindlad.

Valentin O. Brünetsed rüütel klassis. Arvab enese olevat José Moijca teisiku. On tugevasti kino ja juttude mõju all. Öhtu-poolseid tunde ei armasta. Peab ennast vii-sakaks ja kõiketeadjaks, millest siis on en-dale nimeks saanud „professor“. Unistab rikkakssaamisest, et siis Toomevareid üles ehitada. Katsus möödunud sügisel ka vähe tantsu õppida, kuid sellest ei tulnud midagi välja. Unistab Ameerikasse sõitmi-sest ja dollarprintsessiga abiellumisest.

Ida O. Blondpäine tütarlaps. Peab lugu eriti saksa rüütlistest. Harrastab enne tunde poistega sõda. Sõjariistaks tarvitab poiste portfelle ja tahvilappi. Oma portfelli pei-dab ära öeldes, et see muidu liiga ruttu kulub. Omab kaks kammii. Ühte tarvitab ise ja mõned väljavalitud õpilased, kuna teist ei keela ta kellelegi. Peale selle omab veel tervet kollektsiooni filmitähtede pilte, kuid ilma autogrammideta.

Leida O. Väike brünetine tütarlaps. Tuju-dekohaselt kannab prille. Haavub kergesti. Armastab pidusid, kuid tantsuks otsib välja varjulisema koha. Oma pinginaabrit saab tihti tarvitatud vihke ja kuivatuspabereid kingituseks. Tulevik teadmata.

Johanna P. Brünetine tütarlaps. Kannab raamatuid kaasvõitlejaga ühises portfellis. Armastab tantsu, sporti ja pidusid. Häa matemaatik. Kavatses edasi õppida „Kom-mertsis“.

Frieda P. Sinisilmaline, blondjuukse-line, tagasihoidlik ja sihvakas kaasõppur. Häa etteütleva. Saabub hommikuti kooli era-rongiga. Hilinemisel koputamata klassi ei astu. Vahetundidel soojendab külma ahju. On vaimustatud soomlasist. Edasi ei õpi — jääb ootama unistuste-printsi.

Leonid P. Pikim, peenim, blondinne meesõppur klassis. Häa joonistaja. Armastab end „rakenduskunstnikuks“ nimetada. Tun-dide ajal seab üles pinkide vahele salatele-fone. Klassi uksele mängib tihti liiklemis-kordnikku. Häa laskur. Koduümbruses kannab „soni“. Hommikul enne tunde esi-mene koolisoliijaist — pääle tunde esimene lahkujaist. Vabal ajal kodus nikerdab puust nukkusid. Laseb end tütarlastel koju saata. Siirdub tegelikku ellu.

Olga R. Väikesekasvuline ja tagasihoid-lik blondiin. Sageli ei saa väljendada, mida mõtleb. Omab ainult üht sõbratari — oma

pinginaabrit. Kirjutab häid kirjandeid. Tu-levikukavatsusist esikohal edasiõppimine.

Aino R. Tüsedavõitu blondiin. Oma üt-luse järgi ümmarik nagu lihavõitemuna. Ai-nuke noaomanik klassis, mida kasutab kogu klass. Kirglik kirikuskäija. Uus Testament on otsast otsani peas. Oskab kätt vaadata ja kaarte välja panna. Koolis on väga ta-gasihoidlik ja vaikne. Klassitoid pinginaa-brile ei näita. Pärast kooli lõpetamist ka-vatseb abielluda, et siis poleks kohaotsimist.

Asta R. Blond, väike ja tasane kaasõp-pur. Häa õppiija. Et isa hiljuti ostis auto, siis lubab tulevikus autojuhtimise ära õp-pida. Tülitseis poistega, naerab ise, mis-pärast siis ka poisid sest ei hooligi. Oma prille annab kogu klassi kasutada. Omab hulga kaitsjaid vendade näol. Tuleviku-kavatsusist ei tea ta isegi midagi.

Elsa R. Tumedajuukseline ja pikakas-vuline naisõppur. Armastab seltskonda, kino, pidu, muusikat ja elektrilokke. Klassi laekurina kasseerib isegi tundide ajal nä-dalarahasid. Iga õpilasele raha ei laena. Ka jalutada ei meeldi tal iga õpilasega. Ehk küll on pikemaist õpilasist klassis, istub sel-legipärast esimeses pingis. Tundidel on ta endasse süvenenud. Omab palju särtsu, mis voolab välja erilisel häätujulisil momendel. Töötab koolis raamatukogus. Kavatses abi-elluda.

Öie S. Blond tütarlaps. Kuulub pari-mate etteütlevate kilda. Vastama minnes muutub tal üks põsk punaseks, teine val-geks. Tantsu ei harrasta, ütlev selle terve-sele kahjuliku olevat, kuid lõpupeoks lubab siiski valsi ära õppida. Vene keele tunnis on õige „akkuratnaja“ tütarlaps. Omab hääd lauluhäält. Rüütleid häämeelega ei salli. Tulevik — Kommertsgümnaasium.

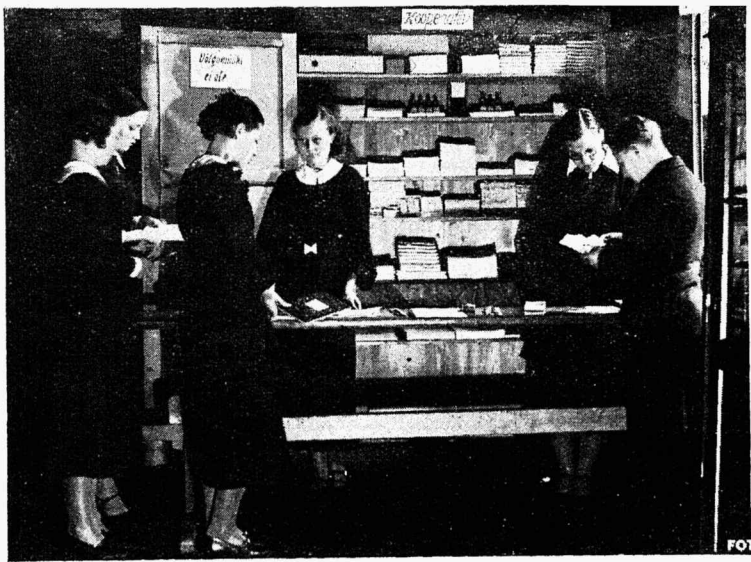
Diana S. Tumedajuukseline, rohekas-hallide silmadega, pikakasvuline, sihvakas tuju-deküllane kaasõppur. Talveti harras-tab uisusporti. Tundide ajal loeb ajaviiteks romaane. On klassi noorimaid õpilasi. Võimlemistunnid temale ei meeldi. Teatud momendist pääle ei salli rüütlev. Omab vähe sõbratari. Tulevikukavatsused jätab enda teada.

Salme S. Pikk, tumedajuukseline tütar-laps. Prille kannab harilikult klassitööde ajal. Omab võlvat naeratust, millega on võitnud nii mõnegi kommersandi südame. Punastab sõna „taaveti“ juures. Valib sõb-

TKG, TLK, TKK kooperatiiv.

Mütjad: E. Träss ja B. Hints.

ratate. Häa usk enesesse. Sageli käib maal ema vaatamas. Kevadeti tuleb juba varakult kevadmantlis, sest ei taha talvemantli kraed kulutada.

Hedmar T. Väike, blondjuukseline natuurlokkidega rüütel. Häa jalgpallur. Ainuke kolmest poisist, kes oskab ilusasti kumarduda. Raamatupidamise tunnis kurameerib oma ees istuva naisõpilasega, nagu seda mainib selle aine õpetaja. Tulevikukavatsused — jalgpalli internatsionaal. Hääldeb hästi võõrkeeli. Mängib kaasa kooli orkestris.

Elo V. Tumedajuukseline naiivne kaasõppur. Jagab sageli oma võileibu rüütlitega. Sõidab hommikuti Elvast söömata, siis tulevat sõit odavam. Varem oskas hästi vene keelt, kuid nüüd on alla läinud. Eesti keeles maadleb punktide ja komadega. Juturaamatuid loeb tunnis kohvrikaane varjus. Ka spikreid tarvitab klassitööde ajal kohvrikaanega kaitstes. Kui vastamine halvasti läheb, siis pahandab oma pinginaabriga. Tulevik — perekonnanõukogu otsustada.

Ellen V. Sinisilmaline väike blondiin. Omab palju temperamenti. Ainuke leeriskäinu klassis. Eeldusi vanatüdrukaks jäämiseks — esimene ristilaps ristitütar. Andekas, kuid selle asemel et õppida, käib ülikoolis loenguil. Väljaspool kooli võib näha teda ainult õega ühes. Harrastab tantsu ja laulu ning kinoskäämist. Demonstreerib vahetundidel tervele klassile neegrite tantsu. Satub tihti hüsteerikasse. Omab mõningate arvates 99½% edevust. Õpetab „professorile“ tango kolmandat sammu, millest aga viimane mitte aru ei saa. Oma kirju annab kogu klassile lugeda. Kavatses edasi õppida.

Hilda V. Blond, sinisilmaline väike kaasõppur. Liitus alles sel aastal meiega. Gaidide rühma juhtivaim tegelane. Armastab pidusid, kuid ei tantsi. On vaikne ja naeratab häätahtlikult. Loeb ingliskeelseid raamatuid. Kavatses „Kommertsis“ edasi õppida.

Ringide töö.

Humanitaarring.

Kõnekursus.

Enne kevadpühi toimus meil õpilaskonna juhatuse korraldusel lühiajaline kõnekursus, millist tuleb pidada igati õnnestunuks. Osavõtjaid oli 35. Lektoriks hr. Raul Ader. Kursuse lõpul esinesid osavõtjad iseseisvate kõnedega.

H. T.

Kõnevõistlus.

6. mail s. a. toimus humanitaaringi kirjandussektsooni korraldusel kõnevõistlus. Kõnevõistluse teemadeks oli:

1. Noored ja kirjandus.
2. Haridus ja kehaline töö.
3. Kas ja milleks vajame karistust ühiskonnas.
4. Vaba teema.

I auhinna vääriliseks tunnustati J. Virks (V-b), II — N. Burenkov (V-b), III — A. E. Seiman (V-a) ja IV — L. Tõnisson (V-a).

Inglise õhtu.

Humanitaarringi kirjandussektisioon korraldas laupäeval, 28. märtsil s. a. kl. 17.30 inglise õhtu. Osavõtt mainitud õhtust kujunes väga rohkearvuliseks.

Avasõnad lausus õpil. M. Tõnisson.

Järgnevalt muusikaringi koor kandis ette kaks inglise rahvalaulu.

Värskeist reisumuljeist Inglismaal kõneles hr. dr. J. Taul, maalides kuulajatele silme ette palju huvitavat inglilastest ja nende vanadest traditsioonidest, pääasjalikult kõrgetest kirikutegelestest ja lordidest.

Õpilased L. Ehrglis (I ksk.) ja S. Beilinson (I ksk.) kandsid ette inglise luuletisi.

Selle järele kõneles matkamuljetest Inglismaale õpet. hr. H. Jänes. Nagu alati, oskas hr. Jänes ka seekord esile manada huvitavaid matkapilte teekonnalt ja nii meisterlikult esitada inglise nalju kuulajatele, et need tugevate aplausidega vastu võeti.

Deklamatsioone esitas S. Antsov (IV ksk.) ja B. Ratasepp (V-a) ja V-a kl. õpi-

lased. B. Ratasepp ja J. Bork laulsid ühe inglise rahvalaulu.

Inglise koolielust kõneles õpet. pr. M. Simre, andes ülevaate inglise koolinoorte tegevusest ja koolielust.

Eriti huvipakkuvaks kujunesid V-b kl. õpilaste ettekantud inglise rahvatantsud.

Lõpsõnad ütles õpil. A. Matsman.

Õhtu lõppes inglise hümniga.

A. M.

Humanitaarringi usulis-eeiline sektisioon.

Usulis-eeiline sektisioon korraldas käesoleval aastal kaks referaatkoosolekut.

Esimene oli 3. okt. kell 18, teemal: „Kas tänapäeva mõtlejal inimesel on võimalik uskuda?“

Järg eelmisele koosolekule oli 27. veebr. kell 18, teemal: „Kuidas jõuda usule Kristuses?“

Referendiks mõlematel kordadel oli ins. H. Oengo.

Osavõtjaid oli keskmiselt.

Kunsti-reklaamiring.

Kunsti-reklaamiringi juhatuse koosseis on järgmine:

Juhataja: M. Saar (IV kg) — abi: E. Alberg (IV kk). Sekretär: E. Ratassepp (V-a) — abi: E. Tubin (III kg). Laekur: H. Kats (IV kk). Hooldajaks õpetajaks on hr. Ed. Ahas.

Kunsti-reklaamiring on korraldanud: 1. „Iloli“ kaanekavandi võistlused. 2. Külaskäigu kunstikool „Pallasesse“. 3. Plakatkirja õppimist vastavahuvilistele õpilastele hr. Ed. Ahas'e juhatusel. 4. Kuulutus-aluste võistluse koolistõttavaile ringele, millest osavõtjaid, ei tea kas õppetöö rohkuse või vastava huvi puudusel, ei olnud. 5. Käekirja võistluse. 6. 24. jaan. s. a. kell 16.00 referaatõhtu valguspiltidega, kus refereeris õp. hr. Ed. Ahas keskaegsest portreekunstist ja rõivastusest hiinlaste, inglaste, laplaste, sakslaste jne. juures. Referaat oli põhjalik ja vägagi huvitav ja leidis õpilaste poolt sooja vastuvõttu. Koosolek lõppes kell 17.45. Osavõtjaid oli 51.

Teisel referaatkoosolek refereeris õp. hr. Ed. Ahas ja H. Kats teemal: „Vaateakende dekoreerimine“ ning E. Ratassepp ja M. Saar teemal: „Kodukultuur“. 7. On valmistanud kooliskorraldatavatel pidudeks ja huviohtuiks plakateid ja aidanud kaasa saali dekoreerimisel. 8. On kogutud „Postimehelt“, „Mathiesenilt“, „Ilutrukilt“ ja „Varrakult“ pakungi- ja kaubamärke näiteina ning neid korraldatud vastavaiks albumeiks. 9. Võeti osa Luksep'a ja „Postimehe“ vaateakende dekoreerimisest. M. S.

Käekirja võistlus.

Meie koolide kunsti- ja reklaamiringi eestvõttel korraldati 26. III s. a. õpilaste-

vaheline käekirjavõistlus. Võistluse ülesandeks oli:

1. selgitada vabalt arenenud õpilaste tarbekirja tüüpi;
2. anda võrdlusmaterjali poiste ja tüdrukute käekirjast ühiskoolist;
3. võimaldada pilku heita nooremate ja vanemate klasside kirjatasele.

Võistlustest osavõtjate koosseisu valisid õpilased ise — igast klassist 4 parimat kirjutajat, 2 poisi ja 2 tüdrukut.

Võistluse pääkorraldajana toimis Ringi juhataja M. Saar, kellele kaasa aitas õpilaskonna vanem J. Virks ja hooldaja õpet. Ed. Ahas. Võistlused algasid direktor V. Tubina isiklikul juuresolekul. Võistlejate vanadus oli 12 a. — 20 aastani. Igale kirjutajale oli antud 1/4 pg. joonelist paberit ja ühtlane trükitekst ärakirjutamiseks. Sule valik oli vaba. Tehnilistes tingimustes tuli arvestada järgmisi nõudeid: 1) kirja selgust, 2) teksti täpsust, 3) kiirust, 4) puhtust, 5) paigutust ja 6) üldist ilu. Lehekülje täitmiseks oli aega 20 min.

Kirjutiste läbivaatamisel tuli esialgu selgitada iga klassi tüüpsem näide, sest käekirja kooliline tase ei võimalda ühekordset aluse valikut.

Klasside paremateks kirjutajateks osutsid: I ksk. Neero; II ksk. Joonas; III ksk. Pehk; IV ksk. Kats; III kg. Riiseman; IV Värk; V-a kg. Bork, V-b kg. Sassian; I kb. Ploom; II kb. Peebu; III kb. Ilves. Võrdlemise teisel voorul osutsid paremaiks kirjutajaiks järgmised õpilased: 1. H. Kats — IV ksk.; 2. S. Peebu — II kb.; 3. K. Värk — IV kg.; 4. Vitab — III kb.; 5. U. Sassian — V-b. Tulemused on huvitavad eriti käekirja tüüpide vaatlemise seisukohalt. Esimese auhinna kr. 2.— — omandas H. Kats ja teise auh. kr. 1.— S. Peebu.

Tungriv tarvidus moodsa ja ajakohase koolihoone järgi!

Reumide uhtes on T.K.J. ja T.K.K. osu oma tegevuse ajal pidanud lootama võrdlemisi ebavõrdsaits tingimust. Koolide kasutada olevast ruulast. Fortuuna nr. 6, 8, 10 ja 12 avarast majast on ainult üks, pühahoone võrdlemisi hilisemal ajal (1912) koolimajaks ehitatud ja sisaldab 3 kausu korraldusse klassiruumi, pika, kuid kitsa ja madala kaali, mis on ikkagi ka võimlemis- ja reumatoloogiaruumiks, õpetajate toa, raamatukoguruumi ning õppesalinõude toa. Peale selle on majas veel riidehoone ruum. Koridorid

Tungriv tarvidus moodsa ja ajakohase koolihoone järgi!

Reumide uhtes on T.K.J. ja T.K.K. osu oma tegevuse ajal pidanud lootama võrdlemisi ebavõrdsaits tingimust. Koolide kasutada olevast ruulast. Fortuuna nr. 6, 8, 10 ja 12 avarast majast on ainult üks, pühahoone võrdlemisi hilisemal ajal (1912) koolimajaks ehitatud ja sisaldab 3 kausu korraldusse klassiruumi, pika, kuid kitsa ja madala kaali, mis on ikkagi ka võimlemis- ja reumatoloogiaruumiks, õpetajate toa, raamatukoguruumi ning õppesalinõude toa. Peale selle

Kokkuvõttes võib võistluse tulemustega jääda väga rahule ja selle sisulise külje kohta märkida järgmist.

I. Vaba kirja areng püüab selgusele ja individuaalsele ilule; õpilaste tarbekirja tüüp pooldab suurt kirja (üle 2 mm) paremale kalduvat nõõrvormilist tehisoont. Üles- ja allapikad ning suurtähed redutseeruvad. 44-st tööst esines ainult 4 paiskirja, 2 püstkirja ja 2 vasakule kaldkirja tüüpi.

II. Poiste ja tüdrukute käekiri mõjustub vastastikku, mõjutus (IV kg.) teistes tütarlast ema (III ksk., V kg.). Erinevusi on peamiselt käesurves.

III. Paremad kirjad on keskmistes klas-

sides, kuna lõppklassides kirjaselgus langeb.

Kuid mõnikord leidub ka nooremis klassides häid, s. o. kõrgema klassi tasemega kirju (Neero I ksk.)

Vabalt arenenud käekirja tähevorm on võimalikult lihtne ja selge ning püüab selgele tehisoormile. Huvitav on neid tulemusi kõrvutada nüüd ametlikult tarvitu- seletud ja õpitava käekirja tüübi tulemustega.

Näide H. Katsi kirjast (I auhind) ja S. Peebu kirjast.

Ed. Ahas.

Spordiring.

Spordiring on täitnud oma tähtsama ülesande käesoleval õppeaastal, nimelt on viinud lõpuni oma tegevuskavas ettenähtud käsipalli ja sisekergejõustiku võistlused. Neid võistlusi korraldati järjekindlalt igal nädalal. Võistluste hää korrdamine oli suurel määral tingitud võistlejate ja korraldajate huvist asja vastu. Pikkaks venisid võistlused käsipallis, kus pidid selguma seeaastased meister-, mees- ja naiskonnad.

Poiste korv- ja võrkpalli võitjaks tuli ülekaalukalt V-a klassi meeskond, koosseisus: P. Kivastik, H. Mandel, V. Toomik, V. Metsmees, E. Kiisk ja A. Reiman, võites kõiki vastaseid. Tugevamat konkurentsi pakkus ainult IV g meeskond, kes ka tuli mõlemates mängudes teiseks.

Tütarlaste võrk- ja rahvastepalli meisternaiskonnaks tuli ka V-a klassi naiskond, kuna teise koha omandas võrkpallis V-b naiskond ja rahvastepallis III keskkooli

naiskond. Seega parimaks käsipalli-klassiks osutus V-a. Spordiringi juhatause poolt anti parematele meeskondadele ja parimale naiskonnale väikesi ergutusauhindu.

Sisekergejõustiku võistluste tehn. tagajärjed:

Kaugushüpe h-ta.

A-klassis.

1. Kivivare (IV g.)	2,62 mtr.
2. Tenson (V-b)	2,61 mtr.
3. Värk (IV g.)	2,61 mtr.

B-klassis.

1. Nurk (II kk.)	2,42 mtr.
2. Teemant (IV kk.)	2,38 mtr.
3. Kaaver (I kk.)	2,35 mtr.

Kaugushüppes h-ga.

1. Kivivare (IV g.)	5,03 mtr.
2. Tenson (V-b)	4,76 mtr.
3. Värk (IV g.)	4,76 mtr.
1. Teemant (IV kk.)	4,42 mtr.

2. Margenson (III kk.) 4,38 mtr.
3. Saar (IV g) 4,37 mtr.

Kolmikhüpe h-ta.

1. Kivivare 8,16 mtr.
2. Tenson 8,01 mtr.
3. Reiman (V-a) 7,76 mtr.
1. Teemant 7,33 mtr.
2. Nurk (II kk.) 7,08 mtr.
3. Margenson 6,90 mtr.

Kolmikhüpe h-ga.

1. Kivivare 10,74 mtr.
2. Tenson 10,52 mtr.
3. Metsmees (V-a) 10,50 mtr.
1. Teemant 10,62 mtr.
2. Margenson 10,54 mtr.
3. Saar (IV g.) 9,90 mtr.

Kõrgushüpe h-ta.

1. Kivivare 1,30 mtr.
2. Mandel V-a) 1,25 mtr.
3. Luitsalu (V-b) 1,25 mtr.
1. Teemant 1,15 mtr.
2. Margenson 1,10 mtr.
3. Nurk 1,10 mtr.

Kõrgushüpe h-ga.

1. Kivivare 1,55 mtr.
2. Luitsalu (V-b) 1,55 mtr.
3. Tenson 1,50 mtr.

1. Margenson 1,35 mtr.
2. Kommusaar (III kk.) 1,35 mtr.
3. Aljak (III kk.) 1,35 mtr.

Kartulijooks.

1. Kivivare 28,4 sek.
2. Tenson 29,3 sek.
3. Metsmees (V-a) 29,4 sek.
1. Nurk 30,2 sek.
2. Margenson 31,2 sek.
3. Aljak (III kk.) 32 sek.

Teatejooks.

1. IV g. klass 11,3 sek.
1. III kk. klass 13,8 sek.

Iidividualvõitjaiks osutusid A-klassis E. Kivivare (IV g.) 42 punktiga ja teiseks H. Tenson (V-b) 31 p. B-klassis tuli võitjaks Margenson (III kk.), kuna teiseks jäi Teemant (IV kk.) 31 punktiga. Seega osutus paremaks kergejõustiku-klassiks IV gümn., saades kokku 80 punkti, jättes teiseks III keskk. klassi 68 punktiga.

Üldiselt on võistlustel näidatud tagajärjed läiesti rahuldavad, kohati, arvestades oludega, häädki. Lõpuks jääks soovida, et kõik spordihuvilised ei rahulduks saavutatud tagajärgedega, vaid end üha tugevndaks pidevate harjutustega, et veelgi tõsta omi tagajärgi, seega tõstaks kogu kooli sporditaset.

A. Luitsalu.

Muusikaring.

Muusikaringi tegevusest.

Muusikaringi tegevust võib käesoleval õ/a. võib nimetada kõigiti kordaläinuks. Juhatuse poolt koostatud tegevuskava on teoks tehtud. Korraldamala jäi ainult vaimulik kontsert, mis oli tegevuskavas ette nähtud teisel õppeaasta poolel. Põhjusena võiks nimetada asjaolu, et õpilased olid pikemat aega seotud aastapäeva ettevalmistustega, mille kõrval teiste ürituste teostamine osutus raskeks.

Muusikaringi iseseisvatest üritustest võiks nimetada iseseisvat pidu, mis õnnestus laitmatult.

Peale selle on muusikaringi koor esinenud aktustel, huviõhtutel jne. Esimesel poolaastal asutati uudsusena naiskoor.

Üldiselt võib Muusikaringi tegevust kordaläinuks pidada.

Muusikaringi draamatilise sektsiooni tegevusest.

Muusikaringi dramaatilise sektsiooni suurimaks ürituseks käesoleval õppeaastal on olnud kooli aastapäevaks näidendi „Puuris lõoke“ lavastamine, kusjuures suure töö tegijaks osutus õp. hr. Ed. Ahas, kellele sekts. poolt suurim tänu! Teiseks silmapaistvaks toiminguks on olnud deklamatsioonikursuste korraldamine. Kursuste juhatajaks oli palutud „Vanemuise“ näitleja

Hans Piller. Kursuste lõppakordina korraldati 20. veebr. s. a. kell 17.00

deklamatsiooni-võistlused.

Osavõtjaid oli 12 õpilast. Igal võistlejal tuli esineda kahe deklamatsiooniga, millistest üks võis olla vabal valikul, kuna teine määrati žürii poolt ja anti teada enne võistluse algust. Žürii poolt määratud luuletiseks osutus J. Sütiste „Kõik on tuuline ja ird“.

Žürii, mis koosnes peaausjalikult õpetajaist, otsustas auhinnad jagada järgmiselt:

- I auhind — N. Burenkov V-b.
- II auhind — M. Tõnisson V-a.
- III auhind 1) L. Hein IV gg.
- 2) L. Paabo I kk.
- 3) V. Metsmees V-a.

Üldiselt võib sektsiooni tööd pidada edukaks ja kordaläinuks.

Rahvuskultuuriline ring

on käesoleval õppeaastal aidanud jälle tublisti kaasa meie rahvustunde arengus. On korraldanud aktusi meie rahva tähisapäeval: 1. detsembril, Tartu vabastamise päeval ja Vabariigi aastapäeval. Hõimuaate süvendamiseks korraldas Rahvuskultuuriline ring hõimuõhtu, mis on ringi suuremaid üritusi käesoleval tegevusaastal.

Juhatuse soov on, et rahvuskultuuriline ring püsiks ka edaspidi samadel õilsatel suundadel, selleks indu tulevikus!

H. M.

TKG-KK-LK õpilaspere kooperatiiv.

Bilanss 31. detsembril 1935.

AKTIVA.		PASSIVA.	
1. Kassa	53.90	1. Kaubamuretsejad	28.35
2. Jooksev arve T. pangas	261.21	2. Osakapital	32.—
3. Õpil. L.-H. kassa	20.—	3. Tagavarakapital	659.51
4. Laenud	307.62	4. Puhaskasu	99.18
5. Kaubad	165.28		
6. Laenutatavad raam.	4.20		
7. Vallasvara	6.83		
	<u>819.04</u>		<u>819.04</u>

Edubilanss 31. detsembril 1935.

KAHJUD.		KASUD.	
1. Ärikulud	11.91	1. Kauba müügist	131.60
2. Gratifikatsioon ja annetused	22.65	2. Protsendid	15.23
3. Vallasvara amortisatsioon	1.71	3. Komisjon	3.80
4. Pruugit. raamatute hinnaalandus	13.78	4. Raamatute kasut. eest	3.80
5. Laenutatav. raam. amortisatsioon	4.20		
6. Puhaskasu	99.18		
	<u>154.43</u>		<u>154.43</u>

Käesolevast aruandest nähtub, et meie kooperatiivi möödunud tegevusaastane puhaskasu on kr. 99.18, kuna eelmisel aruandeaastal ainult kr. 57.29. Põhjuseks siin on eeskätt asjaolu, et kõnesoleval tegevusaastal on kauba müügist saadud kr. 131.60, kuna eelmisel kr. 91.98. Selleaastane brutto-kahju on igatahes suurem eelmisest, kr. 55.25 (mööd. kr. 44.02).; kuid ühtlasi ka brutto-kasu suurem, nimelt kr. 154.43 (mööd. kr. 101.30).

1935. a. kahjud moodustavad:

1. a) Kuulutus „Ilolilt“ kr. 10.—
- b) Postikulud jne. kr. 1.91
- 2 a) Kooperatiivi annetus kooli-raamatukogule kr. 7.65
- b) Gratifikatsioon eelm. aasta kooperatiivi tegelasperale kr. 15.—
3. Vallasvara amortisatsioon 20% kr.-st 8.54

4. Pruugitud raamatute hinda alandati 50% nende esialgsest väärtusest.
5. Laenutatavate raamatute amortisatsioon 50%.

Kasud:

1. Kauba müügist sisse tulnud kr. 131.60
2. Protsendid:
  - a) jooksvatelt a-lt T. Pangast kr. 7.61
  - b) laenudelt kr. 7.62
3. Komisjon — vormimütsidelt kr. 3.90
4. Raamatute kasutam. eest kr. 3.80

Nagu nähtub, suureneb kooperatiivi läbikäik järjekindlalt, mis on tervitatav nähe. Oma laialdase tegevusega on ta ühtlasi ka üheks eskujulikumalt organiseeritud õpilasettevõtteks — ürituseks.

Miralda Tõnisson
Raamatupidaja

Malering.

20. veebruaril s. a. lõppes maleringi poolt korraldatud maleturniir, millest osa võtsid 11 õpilast.

Turniir vältas kaua, kuna esimesel õppepolaastal ei saadud küllaldaselt korraldada võistlusvoore juba niigi ülekoormatud isetegevuse tõttu, seepärast vahest tagajärjed ka osutusid vähe teiselaadilisemaks, kui oli oodata. Esimeseks tuli kombinatsi-

oonirikaste mängudega V. Metsmees V-a 9½ p. II ja III koha jagasid E. Jerkovits IV ja H. Mandel V-a, mõlemil 7 p. Järjenesid L. Värk IV, U. Laur V-b ja P. Kivastik V-a 6½ punktiga.

Auhindadeks oli juhatus määranud: I — kr. 3.—, II — kr. 2.— ja III — kr. 1.—

Üldtulemusi kokkuvõttes tänavaaastaseks parema maletasemega klassiks osutus V-a klass, saavutades 26 p. ja jättes teisele kohale IV klassi 18½ punktiga.

Karskusringi referaatkoosolek.

Esmaspäeval, 23. märtsil s. a. korraldas Karskusring referaatkoosoleku.

Referenceris Eesti Noorsoo Karskusliidu esimees hr. H. Mark teemal: „Saksa rändlindudest itaalia balilladeni“.

Kõneleja andis ülevaate kogu maailma noorsooliikumisest erilisel aga käsitledes seda küsimust Saksamaal ja Itaalias. Ühtlasi märkis kõnes ära ka Eesti Noorsoo Karskusliidu tähtsust meie noorsooliikumise juhtimisel. Oma kõne lõpul tegi hr. referent teatavaks, et tänavused Eesti Noorsoo Karskusliidu suvapäevad peetakse 19.—21. juunini Tõrvas, milliste ka meie kooli õpilased on palutud osa võtma.

Läbirääkimistel võeti väga elavalt osa, kus tuli ka kõne alla E. N. Karskusliidu ajakiri „Kevadik“, millele püüti ette heita kaldumist ühekülgsusele ning erialasse. Hr. Margi lahkel seletusel aga selgus, et need etteheited polnud siiski põhjendatud.

Kuna hr. referent käsitas meie üht aktuaalset küsimust — noorsooliikumist, siis oli asjahuvilisi kogunenud rohkel arvul.

K. A.

Maailmavaatelis-, käitumis- ja karskusringi kirjandivõistluse tulemusi.

Töid esitati kolm. Kõik olid kirjutatud teemale: „Mil viisil saaksin kaasa aidata karskusaate teoslamisele?“ Zürii, kuhu kuulusid hr. A. Künnapuu, hr. E. Ardl ja õpil. E. Blumfeldt, tegi järgmise otsuse: I auhind määrati tööle, mis oli esitatud märgusõna all „Nahkhiir“. Autoriks osutus V-a klassi õpil. E. Allik. II auhind jäeti välja andmata. III auhinna vääriliseks tunnustati töö, mis oli esitatud märgusõna all „Tühi töö ja vaimu närimine“. Autor E. Seimann V-a.

Maailmavaatelis-, käitumis- ja karskusringi vaidluskoosolek 16. III 36.

Teema: „Saksa ekspansiooni poliitika ja uuemaid poliitilisi aktsioone“. Vaidlusi algatasid H. Mandel V-a ja V. Toomik V-a. Vaidlus-õhtu kujunes väga huvitavaks, kuna sõnavõtmist oli palju.

Gaidrühma tegevusest.

Vaadates tagasi mööduva õppeaasta tegevusele, võib julgelt öelda, et see on andsoovitud tagajärgi.

Rühm töötab kolmes salgas. Järjekorralisi koondusi peavad salgaid kord nädalas. Koonduste päevakavas on ette nähtud peamiselt laulud, mängud ja praktiline töö, kuna teoreetilist osa võetakse ainult vastavate eksamite ettevalmistamiseks. Salkade tegevust juhivad salkade juhid, kelleks on gaidide keskelt valitud tütarlapsed, kellel selleks teadmisi. Rühma koondusi peetakse kord kuus, kus suurema osa päevakavast võtavad oma alla teadaanded, ostuste kinnitamisid ja referaadid. Rühmal on väljatöötatud oma kodukord ja peetakse punktide vaheline võistlus. Praegu sammub esi-rinnas III salk, mille juht I järgu gaid Endla Teos ja gaidest esimesel kohal Velda Steinberg ja Agnes Tiirman.

Juba teist aastat annab rühm välja oma häälekandjat „Tõusev Leek“, mis ilmub kord kuus. Ajakirja paigutatakse jooniseid, laule, matkakirjeldusi, jutustisi jne. Siiani on leidnud ajakiri gaidide poolt tunnustust, mida näitavad rohkearvulised ja mitmekesised kaastööd.

Rühma ettevõtetest I semestril väärivad mainimist: oktoobris peetav spordipäev; tutvusõhtu TKG skautrühmaga; osavõtt gaidide ja skautide ühisest emadepäevast, kus rühma gaidid esinesid kolme iseseisva ettekandega. TKG gaidrühmast ülendati mainitud emadepäeval hoolsateks üheksa gaidi. Ka võtsid osa rühmast 12 gaidi „Kuldsüdame“ korjandusest.

II semestril korraldas rühm oma VII aastapäeva puhul kinnise piduõhtu maleva ruumes. Maleva 15. aastapäeva peol esineb rühm gaidlise ettekandega „Pildike laagrielust“. Kevadel kavatsetakse pidada nädalalõpu-laager Vasulas. P. s. väärrib nimetamist, et pea iga gaid on sooritanud aastas kaks eksamit. Erialadest on õpitud signalisti eriala ja sõudja eriala. On korraldatud üksikuid luuremänge linna läheduses.

Käesoleva tegevusaasta kavatseb rühm lõpetada piduliku koondusega, kus antakse punktide vahelisel võistlustel esikohale tulnud gaididele auhinnad, millisteks on gaidiline kirjandus. Ka võtab rühm osa Kiidjärvel korraldatavast suurlaagrist.

Lõpetades tegevusrikkast tööaastat jääb soovida, et järgnev tööaasta oleks sama edukas, selleks kõigile hääd suvepuhkust!

Rühmajuht.

Ed. Uudel'i

muusikariistade äri ja tööstus

Raekoja 4, Tartus

Kõiksugu muusikariistad.

Keeled, osad, tarbed — suures valikus — soodsa hinnaga.

**Õpilaste arv klassides käesoleva õppepool-
aasta alguses.**

Klass	Poeg- lapsi	Tütär- lapsi	Kokku
I keskkool	10	19	29
II "	16	11	27
III "	24	26	50
IV "	15	23	38
Kokku keskkool	65	79	144
III gümnaasium	10	34	44
IV "	11	28	39
V-a "	8	14	22
V-b "	7	17	24
Kokku gümnaasium	36	93	129
I kaub. kool	14	37	51
II " "	8	23	31
III " "	3	20	23
Kokku Kaub. kool	25	80	105
Üldse	126	252	378

Lugemislaud.

Mõne aja eest täitus õpilaspere juhatuse ammune soov — saime Öppenõukogult kinnituse lugemislaua kodukorrale. Nüüd töötab lugemislaud juba pikemat aega, leides õpilasperelt sooja poolehoidu ja laialdast kasutamist. Lugemislaud on avatud igal esmaspäeval, kolmapäeval ja neljapäeval kella 4—7-ni. Lugejate kasutada on kohalik ajaleht, pedagoogilisi ja populaarteaduslikke ajakirju, pääle selle peaaegu kõik meie koolinoorte ajakirjad. Lugemislauas korra eest hoolitseb vastav korrapidaja M. T.

Õppetöö tähtpäevi käesoleval poolaastal.

Suviste pühade puhul lõpeb kesk- ja kutsekoolides ning gümnaasiumides reedel, 29. mail kell 12 ja algab teisipäeval, 2. juunil

Suviseks vaheajaks lõpeb õppetöö kesk- ja kutsekoolides ning gümnaasiumides laupäeval, 13. juunil kell 12.

Õppetöö seisab koolides kevadpühail, 1. mail, ja taevaminemise pühail, 21. mail. Riigikaitse kasvatuse ja õpetuse eripäevad algavad 2. juunil ja lõpevad 12. juunil.

Kooliõpilased, mu truid sõbrad!

Teadke, et just Teie kasuks alandasin maiustuste hindu. —

Näiteks: suhkrukompvekid à 65 snt. kg, šokoladikompvekid ja šokolad à 135 snt. kg. Teie peatset küllastamist lootes, suurima lugupidamisega

IDA MÄLSON Tartus, Rüütli tän. nr. 1.

LILLEÄRI „FLORA“

TARTUS, RÜÜTLI TÄN. 10

Soovitan odavate hindadega kõiksugu õitsevaid lõik- ja pottlilli ja lillekorve. Dekoratsioonide (ilupuude), pärgade ja muud tellimised täidetakse täpselt ja maitserikkalt.

Vastutav päätoimetaja: **Harald Jänes**. Keeleline korrektor: **Selge**. Kunstiline nõuandja: **Eduard Ahas**. Majandusjuht: **Eduard Moss**. Talituse juht: **K. Väärssi**. Tegevtoimetaja: **Ermil Allik**. Toimetus: **E. Blumfeld** (sekretär), **A. Matsman** (laekur), **M. Tõnisson**, **A. Tennen**, **H. Prigal**, **J. Parts**, **H. Tõruke**, **H. Sepp**. Talitus: **K. Ainomäe**, **A. Luutsalu**.

Mälestame surma läbi lahkunud kaasvõitlejaid

**Albert Pertman'it
Adolf Hindrikson'i
Herman Paabo't**

Tartu Kommertsgümnaasiumi XIV lend

*Minu valikuriikamast laost
leiate alalt soodsail maksu-
tingimustel*

**foto-, jahi- ja
elektritarbeid**

VIDRIK SÄRG

**TARTUS,
PROMENADI T. 2
TELEF. 78**

*Foto amatöör- ja elektriinstalatsiooni
tööde vastuvõtmine :- Müük en gros
ja en detail*

Kõige odavam ostukoht

on

Konst. Jaik'i

kirjutusmaterjali-,
paberi-, papi-,
tapeti- ja
raamatukaupluses

TARTUS, SUURTURG 11

**Müük suurel ja
väikesel arvul.**

